

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA

Suzana Gumbas

**PROVEDBA USLUGE PSIHOSOCIJALNOG
SAVJETOVANJA U RADU S RAZVEDENIM
RODITELJIMA**
SPECIJALISTIČKI RAD

Zagreb, 2026.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA
SVEUČILIŠNI SPECIJALISTIČKI STUDIJ PSIHOSOCIJALNI PRISTUP U
SOCIJALNOM RADU

Suzana Gumbas

PROVEDBA USLUGE PSIHOSOCIJALNOG
SAVJETOVANJA U RADU S RAZVEDENIM
RODITELJIMA
SPECIJALISTIČKI RAD

Mentor: Prof. dr. sc. Branka Sladović Franz

Zagreb, 2026.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. PSIHOSOCIJALNO SAVJETOVANJE I DRUGE SAVJETODAVNE USLUGE U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI.....	3
2.1. Stručni okvir psihosocijalnog savjetovanja.....	7
2.2. Teorijska ishodišta psihosocijalnog savjetovanja.....	9
2.3. Obilježja, način pružanja i područja primjene usluge psihosocijalnog savjetovanja	12
2.3.1. Obilježja usluge psihosocijalnog savjetovanja.....	12
2.3.2. Način pružanja usluge psihosocijalnog savjetovanja	17
2.3.3. Područja primjene psihosocijalnog savjetovanja	17
2.4. Rezultati dosadašnjih istraživanja o podršci roditeljima nakon razvoda	20
2.5. Poteškoće i ograničenja u primjeni usluge.....	25
3. PSIHOSOCIJALNO SAVJETOVANJE U RADU S RAZVEDENIM RODITELJIMA	28
3.1. Razvod roditelja i promjene u obiteljskim odnosima	29
3.2. Roditeljstvo nakon razvoda braka	33
3.3. Najčešći izazovi i sporna pitanja u socijalnoj usluzi savjetovanja razvedenih roditelja	37
3.4. Podrška razvedenim roditeljima u sustavu socijalne skrbi i izvan njega	40
4. ANALIZA PROVEDBE PSIHOSOCIJALNOG SAVJETOVANJA U OBITELJSKOM CENTRU TIJEKOM 2024. I 2025. GODINE	42
4.1. Korisnici usluga u 2024. i 2025. godini	44
4.1.1. Vrste usluga i način rada u 2025. godini	46
4.1.2. Način dolaska korisnika i spol korisnika	50
4.1.3. Razlozi dolaska korisnika	51
4.1.4. Demografska obilježja korisnika.....	55
4.2. Duljina trajanja usluge i granice javno dostupnih podataka	56

4.3 Usporedba podataka iz 2024. i 2025. godine te prijedlog boljeg praćenja ishoda	57
5. PRIMJERI IZ PRAKSE	59
5.1 Prikaz primjera 1 iz prakse	59
5.2 Prikaz primjera 2 iz prakse	61
6. RASPRAVA I PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE PROVEDBE PSIHOSOCIJALNOG SAVJETOVANJA.....	62
7. ZAKLJUČAK.....	67
8. POPIS TABLICA.....	71
9. LITERATURA.	70

PROVEDBA USLUGE PSIHOSOCIJALNOG SAVJETOVANJA U RADU S RAZVEDENIM RODITELJIMA

SAŽETAK

Rad se bavi provedbom usluge psihosocijalnog savjetovanja u radu s razvedenim roditeljima. Cilj rada je prikazati pravni i stručni okvir psihosocijalnog savjetovanja, objasniti njegovu primjenu u radu s roditeljima nakon razvoda te analizirati dostupne podatke Obiteljskog centra za 2024. i 2025. godinu o provedbi psihosocijalnog savjetovanja. U radu se opisuju razlike između savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja, obveznog savjetovanja i obiteljske medijacije. Prikazuju se najčešće teškoće razvedenih roditelja, kao što su narušena komunikacija, nesuradno roditeljstvo, sukobi oko djece, financijska pitanja i položaj djeteta u roditeljskom sukobu. Daje se analiza statističkih podataka. Analiza pokazuje rast broja korisnika i usluga Obiteljskog centra, ali i ograničenja javno dostupnih podataka jer se razvedeni roditelji ne izdvajaju kao posebna skupina korisnika psihosocijalnog savjetovanja. Primjeri iz prakse prikazani u radu pokazuju da uspješnost savjetovanja ovisi o razini sukoba, motivaciji roditelja i mogućnosti primjene dogovora u svakodnevnom životu. Rad zaključno upućuje na potrebu preciznijeg praćenja ishoda savjetovanja, razine roditeljskog sukoba, jasniji razlog dolaska korisnika, razlog završetka procesa i promjene u roditeljskoj komunikaciji.

Ključne riječi: psihosocijalno savjetovanje, razvod, roditeljstvo, Obiteljski centar, suroditeljstvo

IMPLEMENTATION OF PSYCHOSOCIAL COUNSELING SERVICES IN WORKING WITH DIVORCED PARENTS

SUMMARY

The paper examines the implementation of psychosocial counselling services in work with divorced parents. The aim is to present the legal and professional framework of psychosocial counselling, explain its application in work with parents after divorce, and analyse available data from the Family Centre for 2024 and 2025. The paper discusses the differences between counselling, psychosocial counselling, mandatory counselling and family mediation. It presents the most common difficulties faced by divorced parents, including impaired communication, uncooperative parenting, conflicts concerning children, financial disputes and the child's position within parental conflict. The analysis shows an increase in the number of users and services provided by the Family Centre, but also points to limitations in publicly available data, since divorced parents are not recorded as a separate group of psychosocial counselling users. The examples from practice presented in the paper show that the success of counseling depends on the level of conflict, parental motivation and the possibility of applying the agreement in everyday life. In summary, the paper points to the need for more precise monitoring of counselling outcomes, the level of parental conflict, the reason for the end of the process, and changes in parental communication.

Key words: psychosocial counselling, divorce, parenting, Family Centre, co-parenting

IZJAVA O AUTORSTVU

Ja SUZANA GUMBAS izjavljujem da sam autorica specijalističkog rada pod nazivom **Provedba usluge psihosocijalnog savjetovanja u radu s razvedenim roditeljima.**

Potpisom jamčim:

- da je predloženi rad isključivo rezultat mog vlastitog istraživačkog rada
- da su radovi i mišljenja drugih autora/ica, koje koristim, jasno navedeni i označeni u tekstu, te u popisu literature.

U Zagrebu, 9.6.2026.

Potpis autora/ice: Suzana Gumbas

1. UVOD

Razvod braka nije samo prestanak bračne zajednice pred nadležnim tijelom. Razvod mijenja svakodnevni život roditelja i djece, način donošenja odluka o djeci, raspored skrbi, stanovanje, novčane obveze i međusobnu komunikaciju bivših partnera. Kada roditelji imaju zajedničko maloljetno dijete, prestanak bračne zajednice otvara niz pitanja koja se ne mogu svesti samo na pravni postupak. Potrebno je urediti roditeljsku skrb, osobne odnose djeteta s roditeljima, način suradnje roditelja nakon prekida zajednice kako bi se zaštitila dobrobit djeteta.

Roditeljska skrb odnosi se na odgovornosti, dužnosti i prava roditelja u brizi o djetetu, zastupanju djeteta i upravljanju djetetovom imovinom, dok osobni odnosi obuhvaćaju susrete, druženja i održavanje odnosa djeteta s roditeljem s kojim dijete ne stanuje (Obiteljski zakon, NN 103/2015., 98/2019., 47/2020., 49/2023. i 156/2023., čl.91.).

Posljednje dostupni statistički podaci ukazuju da je riječ o društveno relevantnoj temi. Prema Državnom zavodu za statistiku, u Republici Hrvatskoj su tijekom 2024. godine sklopljena 17.206 braka, a pravomoćno je razveden 4.961 brak. Stopa razvedenih brakova iznosila je 1,3 na 1.000 stanovnika, dok je broj razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih brakova iznosio 288,3. U 2023. godini zabilježeno je 4.407 pravomoćno razvedenih brakova. Usporedba 2023. i 2024. godine pokazuje rast broja razvoda za 554 (Državni zavod za statistiku, 2024., 2025.). Podaci upućuju na porast broja razvoda u promatranom razdoblju, što pojačava značaj stručne podrške roditeljima nakon prekida odnosa. Kada komunikacija roditelja postane opterećena sukobom, stručna pomoć često postaje društveni interes i nužan dio zaštite djeteta, te stabilizacije obiteljskih odnosa.

Stručna pomoć pruža se unutar sustava socijalne skrbi često kroz socijalnu uslugu psihosocijalnog savjetovanja. U radu s razvedenim roditeljima ta je usluga važna jer njihove teškoće nakon razvoda mogu biti ponašajne, emocionalne, međuljudske, socijalne, obrazovne, razvojne i organizacijske. Emocionalne teškoće obuhvaćaju, primjerice, tugu, strah, ljutnju, osjećaj krivnje i preopterećenost nakon životne krize. Međuljudske teškoće odnose se na narušenu komunikaciju, nepovjerenje, učestale sukobe i prekid suradnje među članovima obitelji.

Budući da se roditelji tijekom ili nakon razvoda u odnosu na nabrojane teškoće mogu pojavljivati kao korisnici obveznog savjetovanja, kraćeg savjetovanja, obiteljske medijacije ili psihoterapije, ovaj rad razlikuje psihosocijalno savjetovanje prema svrsi, pravnom okviru, trajanju i načinu rada. Takvo razlikovanje važno je jer psihosocijalno savjetovanje nije samo informiranje, niti medijacijsko postizanje sporazuma, nije ni psihoterapija, nego socijalna usluga usmjerena na emocionalne, komunikacijske i odnosne teškoće korisnika.

Važnost takve pomoći potvrđuju istraživanja prema kojima ishodi razvoda braka nisu jednaki u svim obiteljima, nego ovise o razini sukoba, trajanju napetosti i kvaliteti odnosa nakon razvoda (Amato, 2010.). Pozitivno roditeljstvo i niža razina roditeljskog sukoba povezani su s otpornijim suroditeljstvom nakon razvoda (Becher i sur., 2019.; Pećnik i Klarić, 2020.; Sladović Franz i Branica, 2023.). Recentniji rad Kang i Nielson (2025.) pokazuje da roditelji nakon razvoda trebaju stručnu pomoć u osjetljivim komunikacijskim temama koje se tiču odnosa roditelja i djece nakon promjena u obiteljskom životu. Širi pregled intervencija usmjerenih na roditelje upućuje da programi podrške mogu smanjiti rizike za dijete i ojačati zaštitne čimbenike u obitelji, iako učinci nisu jednaki u svim područjima funkcioniranja roditelja (Chen i Chan, 2016.).

U Republici Hrvatskoj važan nositelj usluge psihosocijalnog savjetovanja jest Obiteljski centar. Izvješće o radu za 2024. godinu pokazuje da Obiteljski centar djeluje kao javna ustanova sa središnjom službom u Zagrebu i 21 područnom službom na razini države. Na dan 31. prosinca 2024. u područnim službama bila su zaposlena 153 radnika, a na dan 31. prosinca 2025. godine 157 radnika. U djelatnosti Obiteljskog centra nalaze se savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, obiteljska medijacija i psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja (Obiteljski centar, 2025.). Nacionalna rasprostranjenost ustanove i širina poslova pokazuju da Obiteljski centar zauzima važno mjesto u radu s roditeljima nakon razvoda, napose kada su prisutni dugotrajan sukob, emocionalna iscrpljenost, teškoće u komunikaciji i prijepori oko djece.

Tema provedbe usluge psihosocijalnog savjetovanja u radu s razvedenim roditeljima stoga proizlazi iz potreba obitelji nakon razvoda, izazova s kojima se roditelji suočavaju u novim ulogama te važnosti dostupne stručne podrške u praksi. Rad polazi od pretpostavke da razvod ne završava donošenjem odluke o prestanku braka, nego se nastavlja kroz razdoblje prilagodbe u kojem roditelji trebaju uspostaviti novi oblik suradnje. Kada suradnja izostane, roditelji su često u

odnosu napetosti, sukoba i nesigurnosti. Rizici po dijete također se moguće povećavaju zbog roditeljskih pritisaka, sukoba lojalnosti i stvarnog rizika od nasilja u obitelji.

Za prikaz hrvatske prakse, uz konkretne primjere, važni su podaci iz rada Obiteljskog centra koji prikazuju kako se ova usluga provodi u institucionalnim uvjetima. Ovaj rad opisuje uslugu psihosocijalnog savjetovanja, daje prikaz osnovnih obilježja usluge, odnosno broj korisnika i pruženih usluga, način dolaska korisnika, najčešće razloge uključivanja u savjetovanje te dostupne podatke o područjima rada. Takav prikaz omogućuje jasnije razumijevanje potreba roditelja i doprinosi kvalitetnijem planiranju razvoja usluga.

Međutim, teškoće razvedenih roditelja ne očituju se samo kroz formalni postupak razvoda, nego i kroz brojna pitanja svakodnevnog roditeljstva, često narušenu komunikaciju i različite oblike nesuradnog roditeljstva. Zbog toga se u ovom radu analizira širi raspon podataka uz primjere iz prakse kako bi se dobila cjelovitija slika o tome koji su obrasci uključivanja korisnika, najčešći razlozi traženja savjetovanja, izazovi u radu s razvedenim roditeljima i koje bi promjene mogle unaprijediti praćenje i provedbu usluge.

2. PSIHOSOCIJALNO SAVJETOVANJE I DRUGE SAVJETODAVNE USLUGE U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Zakonom o socijalnoj skrbi uređuju se djelatnost socijalne skrbi, načela socijalne skrbi, naknade i usluge u sustavu socijalne skrbi, postupci za njihovo ostvarivanje, korisnici, stručni radnici, evidencije, nadzor i financiranje djelatnosti socijalne skrbi (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 1.). Za ovaj rad važna su načela dostupnosti, individualizacije, informiranosti, sudjelovanja u donošenju odluka te zaštite privatnosti i osobnih podataka. Navedena načela pokazuju da socijalna skrb treba biti dostupna korisniku, prilagođena njegovim potrebama, pravodobna i usmjerena na njegovo aktivno sudjelovanje u korištenju usluga (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 6., čl. 7., čl. 9., čl. 10., čl. 11. i čl. 12.; Pravilnik o načinu pružanja usluga Obiteljskog centra u radu s korisnicima, 2025).

Za roditelje koji prolaze razvod u sustavu socijalne skrbi i obiteljskoppravne zaštite pojavljuje se više oblika stručne pomoći koji su povezani, ali se razlikuju prema svrsi, pravnom okviru, trajanju i načinu rada. Važno je razlikovati kraće savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, obvezno savjetovanje, obiteljsku medijaciju i psihoterapiju (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 81. i čl. 83.; Obiteljski zakon, NN 103/2015., 98/2019., 47/2020., 49/2023. i 156/2023., čl. 321., čl. 322. i čl. 331.; Zakon o djelatnosti psihoterapije, NN 18/2022.). U radu s roditeljima tijekom i nakon razvoda braka te se usluge mogu pojavljivati zasebno ili nadopunjavati, ali ih je potrebno jasno razlikovati i definirati što se od koje usluge može očekivati.

Usluga koja prethodi postupku razvoda braka kada roditelji imaju zajedničko maloljetno dijete jest obvezno savjetovanje koje uređuje Obiteljski zakon. Obvezno savjetovanje oblik je pomoći članovima obitelji pri donošenju sporazumnih odluka o obiteljskim odnosima, uz brigu o pravima i dobrobiti djeteta (Obiteljski zakon, NN 103/2015., 98/2019., 47/2020., 49/2023. i 156/2023., čl. 321.). Njegova je svrha uređenje ostvarivanja roditeljske skrbi i osobnih odnosa s djetetom u slučaju prestanka životne zajednice njegovih roditelja (Obiteljski zakon, NN 103/2015., 98/2019., 47/2020., 49/2023. i 156/2023., čl. 322. i 325.). Roditelji u postupku obveznog savjetovanja informirano razmatraju pitanja roditeljske skrbi i dobrobiti djeteta, a uz postizanjem sporazuma preveniraju sudski spor. Obvezno savjetovanje zato nije terapijski proces, nego zakonom propisan postupak koji roditelje uvodi u pravne i roditeljske obveze povezane s razvodom, a kojeg provodi Zavod za socijalni rad.

Roditelji se u postupku razvoda braka mogu suočiti s povrijeđenošću, iscrpljenošću, sukobom oko djeteta, nesigurnošću u roditeljskim odlukama i gubitkom osjećaja kontrole nad vlastitim životom. U takvim okolnostima, dio roditelja u sustavu socijalne skrbi dolaze kao korisnici usluge savjetovanja. Prema čl. 81. Zakona o socijalnoj skrbi to je kraća socijalna usluga. Primjenjuje se kada korisnik treba informaciju, usmjerenje, podršku u donošenju odluke ili pomoć u prvom sagledavanju životne situacije. Savjetovanje mogu pružati stručni radnici Zavoda za socijalni rad, Obiteljskog centra, doma socijalne skrbi i drugih pružatelja socijalnih usluga (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 81.). U odnosu na psihosocijalno savjetovanje, kraće savjetovanje ima užu opseg i ne podrazumijeva dulji terapijski proces. Prikladno je kada se teškoće mogu obraditi kroz manji broj susreta i kada korisniku treba

početna stručna podrška (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 81.). Dakle, savjetovanje je u sustavu socijalne skrbi prikladno kada roditelj treba kraću savjetodavnu podršku, informaciju ili usmjerenje.

Psihosocijalno savjetovanje tema je ovog rada. Prema članku 83. Zakona o socijalnoj skrbi (NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025.), psihosocijalno savjetovanje jest usluga u kojoj stručna osoba u neposrednom kontaktu i uz stručne postupke pomaže korisniku u otklanjanju teškoća u različitim područjima života. Provodi se kada korisniku treba dulja i intenzivnija stručna podrška, a cilj je promjena u načinu funkcioniranja, komunikaciji, odnosima i nošenju sa životnim teškoćama (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 83.). Članak 83. propisuje i da usluga može obuhvatiti individualni i grupni rad, a u rad mogu biti uključeni i članovi obitelji (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 83.). Članak 84. propisuje da se usluga odobrava nakon procjene rizika, snaga i potreba, u trajanju do šest mjeseci, a prema procjeni se može odobriti još dva mjeseca. Isti članak propisuje da uslugu pruža stručni radnik Obiteljskog centra, doma socijalne skrbi ili drugog pružatelja usluga, uz dodatnu izobrazbu iz savjetovanišnog ili terapijskog rada te odobrenje nadležne komore za samostalan rad (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 83 i 84.).

Što se tiče usluga savjetovanja i psihosocijalnog savjetovanja, riječ je o skupini socijalnih usluga kojima se odgovara na životne teškoće pojedinca i obitelji. Odnosno uslugama koje predstavljaju organizirani stručni rad usmjeren prema zaštiti dobrobiti korisnika, jačanju osobnih i obiteljskih kapaciteta te smanjenju rizika koji mogu dovesti do pogoršanja životnih prilika. I, premda se u tim postupcima mogu pojaviti slične teme, kao što su roditeljska skrb, osobni odnosi djeteta s roditeljem i zaštita dobrobiti djeteta, riječ je o vremenski različitom trajanju i intenzitetu usluga.

Međutim, razlika između ovih usluga ne odnosi se samo na broj susreta, nego i na sadržaj i opseg rada. Psihosocijalno savjetovanje zauzima mjesto između kraćeg savjetovanja i složenijih oblika stručnog rada. Prema Zakonu o socijalnoj skrbi (NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 83) ako gledamo svrhu, psihosocijalno savjetovanje primjenjuje se kada teškoće traju dulje, zahvaćaju emocije, odnose i svakodnevno funkcioniranje te kada je potreban proces rada kroz više susreta. Kod kratkog savjetovanja korisnik uz stručnu podršku jasnije

sagledava problem i dobiva usmjerenje za prvi korak. Kod psihosocijalnog savjetovanja rad obuhvaća emocionalne teškoće, obrasce ponašanja, obiteljske odnose, komunikacijske zastoje i krizne situacije koje traže planiran stručni i terapijski pristup (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 83.). Dakle, ova usluga se temelji na terapijskom odnosu i procesu rada, pa je intenzivnija i dulja od kratkog savjetovanja.

Ipak, razlikujemo ovu uslugu od psihoterapije. Prema članku 2. Zakona o djelatnosti psihoterapije, psihoterapija je neovisna interdisciplinarna znanost koja obuhvaća psihoterapijske pravce utemeljene na znanstvenim načelima i metodama. Isti članak određuje da se djelatnost psihoterapije odnosi na uspostavljanje odnosa između korisnika i psihoterapeuta kroz psihoterapijski proces, radi osobnog razvoja te uklanjanja, mijenjanja ili ublažavanja psihosocijalnih, psihosomatskih i ponašajnih smetnji. Zakon obuhvaća i savjetodavni proces, koji je usmjeren na prepoznavanje aktualnih poteškoća, pronalaženje rješenja, poboljšanje komunikacijskih vještina, jačanje samopoštovanja i promjenu ponašanja (Zakon o djelatnosti psihoterapije, NN 18/2022., čl. 2.).

Psihoterapija, naravno, može biti korisna kada roditelj nosi dugotrajnu povredu, depresivne simptome, tjeskobu, traumatsko iskustvo ili obrasce reagiranja koji onemogućuju roditeljsku stabilnost nakon razvoda. Psihoterapija ne zamjenjuje psihosocijalno savjetovanje, medijaciju ni pravni postupak, ali može pomoći roditelju da emocionalno sazrije za roditeljsku suradnju. U praksi je važno razlikovati pitanje “treba li roditelj pomoć za spor s bivšim partnerom” od pitanja “treba li roditelj pomoć za vlastito emocionalno funkcioniranje”. Psihosocijalno savjetovanje često djeluje na prvoj razini, a psihoterapija može biti korisna kada je potrebna dublja osobna obrada.

Kod razvedenih roditelja psihosocijalna je podrška često potrebna jer razvod ne ostaje samo na razini pravnog postupka ili informiranja. Roditelji se mogu suočiti s povrijeđenošću, iscrpljenošću, sukobom oko djeteta, nesigurnošću u roditeljskim odlukama i gubitkom osjećaja kontrole nad vlastitim životom. U takvim okolnostima psihosocijalno savjetovanje može pomoći roditelju da jasnije razlikuje partnerski odnos od roditeljske odgovornosti, smiri vlastite reakcije i razvije funkcionalniji način suradnje s drugim roditeljem.

Psihosocijalno savjetovanje se kod dijela korisnika koji prolaze razvod pojavljuje i uz uslugu medijacije. Obiteljska medijacija strukturirani je postupak u kojem stranke uz pomoć obiteljskog medijatora nastoje sporazumno riješiti spor iz obiteljskih odnosa, te joj je glavna svrha postizanje plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i drugih sporazuma u vezi s djetetom (Obiteljski zakon, NN 103/2015., 98/2019., 47/2020., 49/2023. i 156/2023., čl. 331.; Branica, 2020.; Urbanc, 2020). Prvi sastanak obiteljske medijacije prije pokretanja postupka radi razvoda braka, zakonskim izmjenama, ovisi o odluci roditelja.

Ponekad medijacija može biti korisna tek nakon psihosocijalnog savjetovanja, dok se kod drugih korisnika savjetovanje i medijacija mogu provoditi usporedno ili uzastopno, ovisno o procjeni stručnjaka i spremnosti roditelja na suradnju (Urbanc, 2020.). No, ipak i ove se usluge razlikuju jer psihosocijalno savjetovanje nije usmjereno samo na postizanje sporazuma, nego i na emocionalnu stabilizaciju, bolje funkcioniranje, smanjenje sukoba te jačanje osobnih i roditeljskih kapaciteta korisnika (Branica, 2020.; Urbanc, 2020.).

U odnosu na ovdje spomenute usluge obveznog savjetovanja i medijacije, psihosocijalno savjetovanje, dakle može biti korisno kao priprema za medijaciju ili kao podrška roditeljima kojima je potrebna stručna pomoć u nošenju s temama roditeljstva nakon razvoda braka, komunikaciji i odvajanju roditeljskog odnosa od bivšeg partnerskog odnosa radi pripreme za postupak obveznog savjetovanja pri Zavodu za socijalni rad.

2.1. Stručni okvir psihosocijalnog savjetovanja

Zakonsko određenje usluge psihosocijalnog savjetovanja dopunjuje Pravilnik o mjerilima za pružanje socijalnih usluga. Prema Pravilniku, psihosocijalno savjetovanje uključuje posebne stručne postupke i aktivnosti kojima se korisniku pomaže otkloniti teškoće u funkcioniranju u različitim područjima života, ponajprije u ponašajnom, emocionalnom, interpersonalnom, socijalnom, obrazovnom, razvojnom i organizacijskom području života (Pravilnik o mjerilima za pružanje socijalnih usluga, NN 110/2022., čl. 39., st. 1.).

Pravilnik propisuje da stručni radnici koji provode psihosocijalno savjetovanje moraju imati dodatnu izobrazbu iz područja psihosocijalnog savjetovanja u trajanju od najmanje 100 sati i

praksu pod nadzorom mentora u trajanju od 20 sati. Uslugu mogu pružati i stručni radnici koji imaju završeno specijalizirano psihoterapijsko školovanje u trajanju od najmanje dvije, odnosno četiri godine na nekom od psihoterapijskih pravaca ili ECP-a te odobrenje nadležne komore za samostalan rad prema posebnim propisima kojima se uređuje djelatnost savjetodavnog terapeuta i psihoterapeuta (Pravilnik o mjerilima za pružanje socijalnih usluga, NN 110/2022., čl. 39., st. 3.).

Proizlazi da normativno uređenje za pružanje usluge traži dodatnu izobrazbu i odobrenje za samostalan rad, te stručne kompetencije koje nadilaze osnovno fakultetsko obrazovanje. Dakle, spoj znanja, vještina, etičkih standarda i sposobnosti primjene stručnih metoda u stvarnim situacijama. Kod psihosocijalnog savjetovanja to uključuje vođenje intervjua, procjenu rizika, prepoznavanje emocionalnih i relacijskih teškoća, postavljanje granica, planiranje rada, evaluaciju promjena i poštivanje profesionalne etike. U radu s razvedenim roditeljima to može uključivati rad na roditeljskim odgovornostima, prepoznavanju obrazaca okrivljavanja, smanjenju impulzivnih reakcija, jačanju komunikacijskih vještina i usmjeravanju roditelja prema interesu djeteta. Takav rad traži stručnu osposobljenost i sposobnost vođenja procesa, a ne samo davanje savjeta.

Stručna osposobljenost je uvjet sigurnog i kvalitetnog rada s korisnicima koji često dolaze s krizom, traumom, obiteljskim sukobom ili dugotrajnim emocionalnim opterećenjem (Zakon o djelatnosti psihoterapije, NN 18/2022.; Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025.). Stručni radnik u psihosocijalnom savjetovanju mora stoga poznavati terapijski odnos, proces promjene, granice rada, procjenu rizika, krizne reakcije, emocionalnu regulaciju, komunikacijske obrasce i dinamiku odnosa u obitelji. Imati znanja iz socijalnog rada, psihologije, psihoterapije, obiteljskog rada, kriznih intervencija, komunikacije i rada usmjerenog na resurse korisnika.

Ako govorimo o znanjima psihoterapije, psihoterapijski pravci razvijaju različite pristupe u radu s korisnikom koji mogu biti primjenjivi u psihosocijalnom savjetovanju. Kognitivno-bihevioralni pristup usmjerava se na povezanost misli, osjećaja i ponašanja, što može biti korisno recimo u radu s roditeljem koji burno reagira na poruke bivšeg partnera. Sistemski i obiteljski pristup promatra teškoće kroz odnose među članovima obitelji, obrasce komunikacije i raspodjelu odgovornosti, što je osobito važno u radu s razvedenim roditeljima. Psihodinamski pristup pomaže u razumijevanju ranijih iskustava, obrambenih mehanizama i ponavljajućih obrazaca u odnosima. Humanistički i

iskustveni pristupi usmjeravaju rad prema odnosu povjerenja, prihvaćanju korisnika i poticanju osobnog rasta. Gestalt pristup usmjerava pažnju na sadašnje iskustvo, svjesnost i način na koji korisnik doživljava sebe u odnosu s drugim osobama.

U provedbi psihosocijalnog savjetovanja stručni radnik ne mora pripadati psihoterapijskom pravcu, ali mora imati dovoljno znanja da može prepoznati što se događa u odnosu s korisnikom i odabrati intervencije koje su primjerene njegovim potrebama. Janković (2004.) savjetovanje u psihosocijalnom radu povezuje s odnosom pomoći u kojem stručnjak potiče korisnika na uvid, promjenu i aktiviranje vlastitih snaga. Corey (2017.) savjetodavni rad prikazuje kao proces u kojem se, kroz profesionalni odnos i odabrane metode, radi na promjeni doživljavanja, ponašanja i odnosa s drugima. Dakle, u radu s razvedenim roditeljima stručni radnik mora voditi računa o tome da savjetodavni proces ne postane prostor za produbljivanje partnerskog sukoba, nego prostor za smanjivanje napetosti, jasnije sagledavanje roditeljske odgovornosti i zaštitu djetetove dobrobiti.

Etička pitanja također nisu rubni dio rada. Povjerljivost, zaštita osobnih podataka, poštivanje privatnosti i procjena najboljeg interesa djeteta stalno su prisutni u radu s obiteljima (Janković, 2004.; Corey, 2017.).

2.2 Teorijska ishodišta psihosocijalnog savjetovanja

Psihosocijalno savjetovanje nije prijenos gotovih rješenja, nego proces u kojem korisnik uz stručnu podršku dolazi do jasnijeg uvida, realnijeg sagledavanja situacije i izvedivih promjena u svakodnevnom životu. Psihosocijalno savjetovanje u tom smislu temelji se na više teorijskih polazišta.

Sustavna ili ekološka perspektiva promatra osobu u mreži odnosa. Poteškoća se ne tumači samo osobinama pojedinca nego i odnosima u obitelji, komunikacijom među članovima, raspodjelom moći, životnim promjenama i pritiscima okoline. Kada obitelj prolazi proces razvoda, problem nije sadržan samo u pojedinačnoj tuži, ljutnji ili strahu. Problem nastaje i u odnosu između bivših partnera, u njihovom načinu rješavanja sukoba, u roditeljskim odlukama, u odnosu djeteta s oba

roditelja te u utjecaju šire obitelji i institucija. Zbog toga psihosocijalno savjetovanje u socijalnoj skrbi traži rad koji ne ostaje na pojedinačnom simptomu. Stručnjak mora razumjeti obiteljsku dinamiku, obrasce komunikacije i izvore sukoba koji održavaju teškoću (Janković, 2004.). Upravo iz sustavne perspektive proizlazi opravdanost uključivanja članova obitelji u proces rada, kada procjena pokaže da bi to bilo korisno i sigurno (Urbanc, 2020.). Sustavna perspektiva je važna u radu s razvedenim roditeljima jer se roditeljska odgovornost nastavlja i nakon prestanka partnerskog odnosa. U kontekstu psihosocijalnog savjetovanja to znači da se teškoća ne promatra samo kroz ponašanje jednog roditelja, nego kroz način na koji roditelji nakon razdvajanja dijele odgovornost, komuniciraju o djetetu i održavaju roditeljsku suradnju.

U teorijskom smislu, važan je pristup usmjeren na snage i osnaživanje korisnika. Osnaživanje znači proces u kojem osoba prepoznaje vlastite sposobnosti, resurse i mogućnost odlučivanja o vlastitom životu. U socijalnom radu to znači pomak od pitanja “što s korisnikom nije u redu” prema pitanju “što korisnik može, ima i želi razviti”. Urbanc (2020.) piše da osnaživanje sudionicima medijacije omogućuje povrat kontrole nad vlastitim životom, prepoznavanje izvora nemoći i aktiviranje resursa za postizanje željenih ishoda. U psihosocijalnom savjetovanju naveden pristup također ima veliku vrijednost jer korisnici često dolaze u fazi kad sebe doživljavaju preplavljeno, poraženo ili blokirano. Stručnjak ne negira težinu problema, ali ne ostaje ni zarobljen u problemu. Rad usmjerava prema snazi koja već postoji ili se može postupno graditi (Urbanc, 2020.). Na osobnoj razini „pomaže pojedincu prepoznati izvor nemoći, te redefinirati sebe u pozitivnijem samoodređujućem svjetlu perspektive snage“ (Kletečki Radović, 2008.: 228). Kod roditelja to može biti spremnost na zaštitu djeteta od sukoba, sposobnost suradnje u pojedinim područjima, briga za školu i zdravlje djeteta ili spremnost na kontrolu vlastitih reakcija u kontaktu s drugim roditeljem.

Teorija krize i prilagodbe govori o stanju u kojem uobičajeni načini suočavanja više ne daju rezultat, a osoba osjeća preopterećenost, nesigurnost i gubitak kontrole. Razvod, nasilje, nagli prekid odnosa, gubitak povjerenja ili dugotrajan obiteljski sukob često imaju obilježja krize. Amato (2010.) pokazuje da razvod može imati kratkoročne i dugoročne posljedice za psihološko i fizičko funkcioniranje odraslih, pri čemu učinci nisu jednaki kod svih osoba. U dijelu literature razvod se promatra kao krizni događaj nakon kojega se dio osoba relativno dobro oporavi, dok drugi dio ostaje opterećen dugotrajnim napetostima, siromašnijom podrškom ili nastavkom sukoba

(Filipović, Osmak-Franjić, 2010.). Za savjetodavni rad to znači da stručnjak mora procijeniti nalazi li se korisnik u akutnoj krizi, u fazi prilagodbe ili u dugotrajnom obrascu disfunkcionalnog odnosa. Bez takve procjene nije moguće odabrati ritam rada, ciljeve ni prikladne intervencije (Amato, 2010.).

U hrvatskom kontekstu Majnarić (2022.) ističe da su izloženost roditeljskim konfliktima tijekom razvoda i kvaliteta suroditeljstva među najvažnijim čimbenicima prilagodbe djece. Naveden nalaz pokazuje da psihosocijalno savjetovanje s razvedenim roditeljima ne može biti usmjereno samo na individualnu emocionalnu krizu roditelja. Stručni rad mora obuhvatiti i procjenu sposobnosti roditelja za suradnju i mogućih posljedica sukoba za dijete (Majnarić, 2022.).

U literaturi se govori i o važnosti odnosa i komunikacije. Arambašić (2022.) u knjizi o komunikacijskom procesu slikovito pokazuje koliko nesporazumi, različita značenja, neusklađena očekivanja i obrambeni obrasci mogu pogoršati odnos među ljudima. U radu s korisnicima socijalne skrbi komunikacijske teškoće nisu površinski problem. Loša komunikacija može pojačati sukob, stvoriti osjećaj nepriznatosti, učvrstiti nepovjerenje i blokirati suradnju. Kod razvedenih roditelja to se vidi u situacijama u kojima razgovor o djetetu nerijetko završava optuživanjem, povlačenjem, prijetnjama ili takmičenjem za moralnu prednost. Psihosocijalno savjetovanje tada ne služi samo emocionalnom rasterećenju. Ono služi učenju jasnijeg izražavanja, razlikovanju činjenica od tumačenja, kontroli impulsa i razvoju komunikacije koja ne šteti djetetu. Kako komunikacijska promjena ne nastaje spontano, potreban je vođen proces u kojem stručnjak prepoznaje obrasce, vraća razgovor na sadržaj važan za korisnika i pokazuje kako se konflikt može voditi bez ponižavanja i eskalacije (Arambašić, 2022.).

2.3. Obilježja, način pružanja i područja primjene usluge psihosocijalnog savjetovanja

2.3.1. Obilježja usluge psihosocijalnog savjetovanja

Psihosocijalno savjetovanje u sustavu socijalne skrbi prepoznaje se po duljem trajanju, jasnom planu rada i usmjerenosti na promjenu funkcioniranja korisnika u svakodnevnom životu. Riječ je o socijalnoj usluzi koja se ne iscrpljuje u informiranju ili u kratkom savjetodavnom razgovoru. Stručni rad traje kroz niz susreta, a svaki susret ima svoje mjesto u procesu procjene, postavljanja ciljeva, rada na teškoćama i praćenja promjena.

Prema važećem zakonskom okviru, usluga se odobrava do šest mjeseci, a prema procjeni se može odobriti još dva mjeseca (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 84.) Takvo vremensko određenje pokazuje da se od početka očekuje procesni rad sa jasnim planom.

Psihosocijalno savjetovanje traži individualiziran pristup. Individualizacija znači da se usluga prilagođava konkretnoj osobi i stvarnim okolnostima njezina života. Suočena s problemom koji nije u stanju riješiti, preprekama koje sama ne može prevladati osoba se suočava sa svojim poteškoćama. Intenzitet frustracija i drugih neugodnih emocija, a samim tim i sveukupnih posljedica takvih situacija, ovisi o mnogo različitih činitelja. To su objektivna i subjektivno procijenjena važnost i visina cilja koji ostaje neostvaren, struktura ličnosti pojedine osobe, efikasnost njezinih obrambenih mehanizama, njezina ranjivost, učestalost takvih situacija i mnogi drugi (Janković, 2004.). Dakle, dva ista problema ili situacije nikako ne moraju ni kod iste osobe izazvati jednake reakcije, pa ni jednake posljedice. Odnosno, dvije osobe mogu imati sličan formalni problem, ali posve različitu potrebu za stručnom pomoći.

Primjerice, razvod braka ne znači jednaku razinu opterećenja za svakog roditelja. Netko treba podršku zbog tuge i osjećaja gubitka, netko zbog kroničnog sukoba, netko zbog nesigurnosti u roditeljskim odlukama, a netko zbog pritiska sudskih postupaka. Psihosocijalno savjetovanje zato ne polazi samo od kategorije problema, nego od načina na koji problem utječe na svakodnevno funkcioniranje korisnika.

Važno obilježje usluge jest profesionalna strukturiranost. Strukturiranost znači da stručnjak ulazi u proces rada koji ima promišljen smjer - uspostavljanje odnosa, procjena potreba i teškoća, postavljanje ciljeva, intervencija te završavanje i praćenje. Riječ je o pet faza rada koje se u praksi ne moraju uvijek odvijati potpuno odvojeno, ali pomažu stručnjaku da zadrži red u radu i da proces vodi prema promjeni koja je korisniku razumljiva i ostvariva.

U početnim susretima stvaraju se uvjeti za siguran, povjerljiv i profesionalan rad. Korisnik često dolazi u savjetovanje u stanju emocionalne napetosti, nesigurnosti, povrijeđenosti ili iscrpljenosti. Stručnjak tada ne započinje rad samo prikupljanjem podataka, nego i stvaranjem odnosa u kojem korisnik može govoriti o teškoćama bez straha od osude. U psihosocijalnom savjetovanju se u ovoj fazi rada stvara odnos povjerenja između stručnjaka i korisnika. Povjerenje ne znači prisnost privatne naravi, nego osjećaj sigurnosti u profesionalnom odnosu. Na taj način pruža se prostor privatnosti u kojem osoba može iznositi sadržaj i informacije relevantne za postizanje promjene (Janković 2004.; Sladović Franz i Branica, 2023.). Korisnik mora imati prostor u kojem može govoriti o teškoćama bez straha od ismijavanja, moraliziranja ili površnog tumačenja. Stručnjak pritom ne sluša samo sadržaj izrečenog. On prati emocionalne reakcije, način opisivanja problema, kontradikcije u iskazima, obrasce izbjegavanja i spremnost na promjenu (Corey, 2017.). Kvaliteta odnosa izravno utječe na kvalitetu rada. Ako korisnik ne osjeti sigurnost, teško će se otvoriti za iznošenje relevantnih osobnih informacija i za promjenu.

Povjerljivost u psihosocijalnom savjetovanju važna je za stvaranje sigurnosti, ali nije apsolutna. Kao i u drugim savjetodavnim uslugama postoje ograničenja koja se odnose na eventualno saznanje činjenice da postoji nasilje ili prijetnja životu sudionika, kao i ugroženost djeteta, što je u skladu sa načelima obiteljskog zakonodavstva u Hrvatskoj (Obiteljski zakon, NN 103/2015., 98/2019., 47/2020., 49/2023. i 156/2023., čl. 5.; čl.6.). U radu s obiteljima stručnjak mora stalno voditi računa o privatnosti korisnika, zaštiti osobnih podataka i najboljem interesu djeteta (Obiteljski zakon, NN 103/2015., 98/2019., 47/2020., 49/2023. i 156/2023., čl. 5. i 6.).

U drugoj fazi, uz procjenu potreba korisnika njegova trenutačnog funkcioniranja, teškoća koje ga dovode u sustav, sagledavaju se i moguće snage i izvori podrške. Dakle, procjena se ne odnosi samo na opis problema zbog kojega korisnik dolazi, nego i na razumijevanje načina na koji problem utječe na njegovo svakodnevno funkcioniranje, te kojim resursima korisnik raspolaže.

Stručnjak procjenjuje emocionalno stanje korisnika, obrasce ponašanja, odnose s drugim osobama, dostupnu podršku, rizike i snage koje se mogu koristiti u daljnjem radu. Kod razvedenih roditelja procjena obuhvaća razinu roditeljskog sukoba, mogućnost dogovora oko djeteta, način komunikacije s drugim roditeljem i moguću izloženost djeteta napetostima odraslih. Uloga je stručnjaka stoga upravljati procesom, međutim uz osnaživanje korisnika kako bi se podigla moć, pristup društvenim resursima i kontrola nad životom pojedinca (Sladović Franz i Branica, 2023. prema Urbanc, 2020.). Tek nakon toga može se govoriti o postizanju promjena, realizaciji ciljeva savjetovanja i primjeni dogovora u svakodnevnom životu. Iskustvo je pokazalo da je to moguće, ali uz pravodobnu primjenu odgovarajućih preventivnih metoda i postupaka u koje pripada i savjetovanje (Janković, 2004.).

Treća faza odnosi se na postavljanje ciljeva rada. Cilj ne smije biti formuliran neodređeno jer se u tom slučaju teško procjenjuje napredak korisnika. Potrebno je jasno odrediti što korisnik želi promijeniti i što je realno postići unutar trajanja usluge. Kod roditelja nakon razvoda cilj može biti bolja regulacija emocija, smanjenje impulzivnih reakcija, jasnije razlikovanje partnerskog sukoba od roditeljske odgovornosti, sigurnije donošenje odluka u vezi s djetetom ili poboljšanje komunikacije s drugim roditeljem. Ciljevi rada trebaju biti povezani s potrebama korisnika, ali i s mogućnostima stručnog rada u sustavu socijalne skrbi. Bez jasno postavljenog cilja teško je odabrati prikladne intervencije, pratiti promjene i procijeniti ishod savjetovanja.

Kod razvedenih roditelja ciljevi rada nerijetko trebaju biti povezani s kvalitetom suroditeljstva, jer upravo način roditeljske suradnje nakon razvoda snažno utječe na djetetovu prilagodbu. Pećnik i Klarić (2020.) ističu da je suroditeljstvo obiteljski proces koji utječe na cijelu obitelj, a uvelike na razvoj djece. Zbog toga cilj psihosocijalnog savjetovanja često nije samo smanjiti napetost među roditeljima, nego pomoći roditeljima da prepoznaju kako njihova komunikacija, dogovori i ponašanja oblikuju svakodnevnu sigurnost djeteta (Pećnik i Klarić, 2020.).

Definiranjem ciljeva, daljnji rad obuhvaća provedbu intervencija, odnosno stručnih postupaka koji se odabiru prema procjeni i postavljenim ciljevima. U psihosocijalnom savjetovanju intervencije stručnjaka mogu uključivati vođeni razgovor, emocionalnu stabilizaciju, rad na prepoznavanju obrazaca ponašanja, jačanje komunikacijskih vještina, usmjeravanje prema realnijem sagledavanju situacije, rad na roditeljskim granicama i planiranje konkretnih koraka u svakodnevnom životu.

Kod roditelja nakon razvoda to može značiti učenje smirenijeg odgovaranja na poruke drugog roditelja, pripremu za razgovor o djetetu, izbjegavanje uključivanja djeteta u sukob odraslih ili dogovor o pravilima komunikacije.

Intervencije trebaju biti povezane s funkcioniranjem korisnika izvan savjetodavnog prostora. Dakle, imenovanjem problema stručni rad u psihosocijalnom savjetovanju usmjerava se na promjenu načina na koji osoba komunicira, donosi odluke, suočava se sa stresom i održava odnose s drugim osobama. Pomak može biti vidljiv u boljoj roditeljskoj suradnji, smanjenju verbalnih sukoba, redovitijem izvršavanju dogovora, većoj emocionalnoj stabilnosti ili spremnosti korisnika da zatraži pomoć kada mu je potrebna. Rad se tijekom procesa prati i prilagođava. Ako se pokaže da dogovoreni cilj nije realan ili da korisnik treba drugi oblik podrške, stručnjak može usmjeravati proces prema sigurnijem i prikladnijem rješenju.

U intervencijama postaje vidljivo da psihosocijalno savjetovanje ima jasan stručni tijek. Uspostavljanje odnosa omogućuje sigurnost, procjena pokazuje potrebe i rizike, ciljevi daju smjer rada, dok se tek u intervencijama može očekivati promjena. U radu s razvedenim roditeljima takav slijed važan je jer se teškoće često ne odnose samo na pojedinačan problem, nego na emocionalnu prilagodbu, roditeljsku odgovornost, komunikaciju, te se smisao rada nalazi u pomaku u stvarnom životu korisnika.

Zadnja, peta faza u psihosocijalnom savjetovanju odnosi se na završavanje i praćenje. Završetak savjetovanja treba biti planiran, jasan i uvažavajući. Dakle, proces završavanja savjetodavnog rada s korisnikom važan je jednako kao i njegov početak, jer oblikuje način na koji korisnik integrira naučeno i nastavlja dalje samostalno (Janković, 2004.; Urbanc, 2020.). Završna faza rada obično uključuje zajedničko pregledavanje postignutih ciljeva, osvještavanje promjena i napretka te razgovor o tome što je korisniku bilo najkorisnije u radu. Stručnjak pomaže korisniku da prepozna vlastite snage i strategije koje može nastaviti koristiti nakon završetka usluge. Korisnika se priprema na završetak profesionalnog odnosa jer završavanje može potaknuti različite emocije, primjerice olakšanje, tugu ili nesigurnost. Stručnjak te emocije normalizira i pomaže korisniku da prepozna vlastite snage, stečene vještine i daljnje korake.

Ako je potrebno, korisniku se mogu ponuditi informacije o drugim oblicima podrške, primjerice o nastavku rada u drugoj usluzi, uključivanju u grupni rad, obiteljskoj medijaciji, psihoterapiji ili drugim dostupnim resursima u zajednici. Praćenje nakon završetka može biti korisno kada postoji rizik povratka ranijih obrazaca, kada su obiteljski odnosi i dalje napeti ili kada roditelji teško primjenjuju dogovor u svakodnevnom životu. Završavanje i praćenje zato ne znače nagli prekid rada, nego zaokruživanje procesa i provjeru može li korisnik stečene uvide i vještine koristiti izvan savjetodavnog prostora kako bi korisnik iz procesa izašao osnažen i s osjećajem zaokruženosti (Janković, 2004.; Urbanc, 2020.).

2.3.2. Način pružanja usluge psihosocijalnog savjetovanja

Zakon o socijalnoj skrbi propisuje da psihosocijalno savjetovanje može obuhvatiti intenzivan individualni ili grupni rad s korisnikom, a u rad se mogu uključiti i članovi obitelji (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 83.). Individualni rad znači da stručnjak radi s jednim korisnikom na njegovim teškoćama, resursima i ciljevima. Individualni rad provodi se s korisnikom koji treba osobni prostor za obradu teškoća, emocionalnu stabilizaciju ili pripremu za zahtjevne obiteljske odnose.

Rad s obitelji provodi se kada teškoće ne zahvaćaju samo pojedinog korisnika, nego odnose među članovima obitelji. U radu s razvedenim roditeljima to može značiti uključivanje oba roditelja, a po potrebi i drugih članova obitelji, ako je procijenjeno da je takav rad siguran i koristan za dijete.

Zakonodavac i praksa prepoznaju i grupni rad (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 83.). On se razlikuje od rada s obitelji jer okuplja više korisnika koji se suočavaju sa sličnim teškoćama, iako ne pripadaju istoj obitelji. Prednost grupnog rada nalazi se u razmjeni iskustava, smanjenju osjećaja osamljenosti i učenju iz iskustava drugih korisnika.

Kod roditelja nakon razvoda grupni rad može biti koristan ukoliko je cilj primjerice jačanje roditeljskih vještina, bolja komunikacija i lakše nošenje sa stresnim promjenama nakon prekida partnerskog odnosa. Kod intenzivnog sukoba, nasilja ili snažne emocionalne opterećenosti

prednost najprije ima individualni rad jer pruža sigurniji prostor za procjenu potreba i planiranje daljnjih koraka.

Svi roditelji ponekad trebaju podršku. Ipak, dijelu roditelja nedostaju i znanje i vještine za postizanje "dobrog roditeljstva", osobito u razdobljima kriza. Mnogi roditelji ne znaju što im se događa, oslanjaju se na intuiciju pri rješavanju problema, okrivljuju bivše partnere ili djecu, pa čak i društvo u cjelini, te ili pooštavaju sukobe ili pak "dižu ruke" i povlače se u resignaciju i potpuni gubitak osjećaja kontrole i roditeljske kompetencije (Čudina-Obradović i Obradović, 2003.).

U Obiteljskom centru psihosocijalno savjetovanje može se pružati na temelju uputnice ili sklapanjem ugovora s korisnikom, uz informirani pristanak i sporazum o pružanju usluge. Takav način uključivanja pokazuje da korisnik u uslugu može ući prema formalnom upućivanju kojeg temeljem svojeg postupanja iniciraju Zavod za socijalni rad, policija, sud, državno odvjetništvo ili druge ustanove.

Korisnici se u uslugu uključuju i na temelju njihova dogovora s Obiteljskim centrom kao ustanovom kada sami prepoznaju potrebu za stručnom pomoći. Oni najosviješteniji osjećaju da im je potrebna pomoć i rado se uključuju u psihosocijalno savjetovanje uz višu razinu motivacije za rad, pozitivnu percepciju i spremnosti za promjenu. Ova skupina korisnika u sustavu je prepoznata kao kategorija dobrovoljnih korisnika. Način rada određuje se prema potrebi korisnika, procjeni stručnjaka i ciljevima savjetodavnog procesa (Obiteljski centar, 2025.; Obiteljski centar, 2026.).

2.3.3. Područja primjene psihosocijalnog savjetovanja

Područja primjene psihosocijalnog savjetovanja široka su zato što se životne teškoće rijetko javljaju samo u jednoj ravni. U sustavu socijalne skrbi usluga se primjenjuje kada problem zahvati emocije, odnose, roditeljstvo, ponašanje, svakodnevnu organizaciju života ili razvoj djeteta i mladih.

Što se tiče korisničke skupine razvedenih roditelja, savjetodavni i preventivni rad obuhvaća bračne, partnerske, roditeljske i obiteljske odnose, podršku roditeljima u odgoju djece, razvoj komunikacijskih i socijalizacijskih vještina djece i mladih, prevenciju zlostavljanja i

zanemarivanja te podršku žrtvama nasilja. Iz toga proizlazi da se psihosocijalno savjetovanje ne može svesti samo na razvod ili krizu partnerskog odnosa. Riječ je o usluzi koja se primjenjuje u širem području obiteljskih, roditeljskih, emocionalnih i komunikacijskih teškoća (Obiteljski centar, 2025.; Obiteljski centar, 2026.).

Jedno od čestih područja primjene psihosocijalnog savjetovanja odnosi se na smanjenje aktualne teškoće. To znači da se korisniku pomaže nositi s problemom koji je doveo do uključivanja u uslugu. Ako je riječ o destruktivno izraženom sukobu u obitelji, cilj rada nije samo razgovarati o sukobu, nego smanjiti njegov intenzitet i posljedice. Ako je riječ o emocionalnom preopterećenju, cilj rada jest postići bolju regulaciju emocija, odnosno sposobnost osobe da prepozna osjećaj, razumije njegov izvor i upravlja reakcijom na način koji ne pogoršava situaciju.

Za korisničku skupinu razvedenih roditelja izdvaja se rad s roditeljima na aktualnim teškoćama vezanim uz roditeljstvo. Majnarić (2022.) navodi da je prilagodba djece uvelike ugrožena kada se razvod odvija uz trajni roditeljski sukob i narušeno suroditeljstvo. Zato psihosocijalno savjetovanje s razdvojenim roditeljima treba obuhvatiti rad na smanjenju sukoba, jasnijoj roditeljskoj komunikaciji i prepoznavanju ponašanja koja dijete stavljaju u nepovoljan položaj (Majnarić, 2022.). U takvim situacijama korisnici na savjetodavni rad dolaze zbog učestalih sukoba, prekida komunikacije, nepovjerenja, emocionalnog udaljavanja, ljubomore, prekida zajednice ili teškoća nakon razvoda.

Psihosocijalno savjetovanje tu služi smanjenju napetosti, boljem prepoznavanju obrazaca odnosa i traženju načina koji manje štete djeci i odraslima. Kod razdvojenih roditelja usluga je važna kada nakon prestanka bračne ili izvanbračne zajednice nastupe sporovi oko djece, rasporeda skrbi, komunikacije ili suradnje u svakodnevnim roditeljskim pitanjima (Amato, 2010.; Obiteljski centar, 2025.).

Drugo veliko područje rada odnosi se na jačanje osobnih i obiteljskih kapaciteta, odnosno sposobnost osobe ili obitelji da odgovori na zahtjeve svakodnevnog života. U roditeljskom području to može značiti veću dosljednost, bolju procjenu potreba djeteta, jasnije granice i mirniju komunikaciju. U partnerskom ili postpartnerskom odnosu to može značiti razvoj komunikacije koja nije usmjerena prema povredi druge osobe. U takvim situacijama psihosocijalno savjetovanje

može pomoći da roditelj jasnije sagleda djetetove potrebe, uskladi očekivanja s dobi djeteta i razvije sigurniji način postupanja (Becher i sur., 2019.). Kako roditeljstvo ne znači samo ljubav prema djetetu, nego i svakodnevnu odgovornost za njegu, odgoj, granice, sigurnost i razvoj, teme poput nesigurnosti u odgojnim postupcima, neslaganja oko pravila, iscrpljenosti, osjećaja krivnje ili teškoća u razumijevanju razvojnih potreba djeteta često su u fokusu savjetodavnog rada.

Sljedeće područje psihosocijalnog savjetovanja odnosi se na prevenciju pogoršanja. U sustavu socijalne skrbi prevencija ima veliku važnost u smislu mogućeg djelovanja prije nego što problem preraste u teži oblik, a posebice uzimajući u obzir da mnoge teškoće ne nastaju naglo. U tom području prevladavaju teme razvoja socijalizacijskih vještina djece i mladih, razvoja komunikacije i tolerancije u mladenačkim odnosima, pitanja mentalnog zdravlja, te prevencije problema u ponašanju i ovisnosti. U ponašanjima koja narušavaju funkcioniranje djeteta ili mladih u obitelji, školi i vršnjačkoj skupini psihosocijalno savjetovanje može biti usmjereno prema samom djetetu, prema roditeljima ili prema cijeloj obitelji, ovisno o procjeni. Kada je prisutna agresivnost, impulsivnost, povlačenje, teškoće prilagodbe ili sukobi s autoritetima, cilj rada nije samo zaustaviti ponašanje koje smeta okolini, nego razumjeti što stoji iza njega i pomoći obitelji pronaći održiv način nošenja s problemom (Chen i Chan, 2016.; Obiteljski centar, 2025.; Obiteljski centar, 2026.). U kontekstu poteškoća razdvojenih roditelja, dugotrajni sukob, slabljenje roditeljskih kapaciteta, zanemarivanje potreba djeteta, pojačana izolacija ili neprepoznate emocionalne smetnje mogu se razvijati postupno. Psihosocijalno savjetovanje može smanjiti vjerojatnost da se teškoće prodube i da bude potrebna zahtjevnija intervencija drugih sustava.

U djelatnosti Obiteljskog centra (2025.; 2026.) izrijekom se navode prevencija zlostavljanja i zanemarivanja te podrška žrtvama obiteljskog i vršnjačkog nasilja kao područje primjene psihosocijalnog savjetovanja. Žrtva nasilja često ne treba samo informaciju o pravima, nego i pomoć u emocionalnoj stabilizaciji, vraćanju osjećaja sigurnosti i donošenju odluka. Ako govorimo o visokokonfliktnim razvodima rizik za dijete ne proizlazi samo iz otvorenog nasilja, nego često i iz dugotrajne izloženosti nepoželjnim roditeljskim ponašanjima. Roje Đapić i Buljan Flander (2019.) upozoravaju da se djeca u takvim okolnostima mogu naći u središtu roditeljskog sukoba, pri čemu raste rizik emocionalnog zlostavljanja. Psihosocijalno savjetovanje u tom području ima zaštitnu funkciju jer roditeljima pomaže prepoznati ponašanja kojima dijete opterećuju sukobom odraslih. U radu s djecom koja su bila izložena nasilju ili kroničnom sukobu

nužna je velika stručna osjetljivost jer se posljedice mogu pokazivati kroz strah, povlačenje, teškoće u učenju, agresivne reakcije ili sukob lojalnosti djeteta (Obiteljski centar, 2025.; Obiteljski centar, 2026.).

Još jedno područje primjene usluge odnosi se na životne prijelaze i krizne situacije. Kriza može nastati zbog razvoda, smrti člana obitelji, bolesti, gubitka posla, preseljenja, ulaska u roditeljstvo ili nagle promjene u obiteljskoj strukturi. Sladović Franz i Branica (2023.) naglašavaju pak, u kontekstu obiteljskih odnosa nakon razvoda, da se kriza u odnosima može javiti i manje konfliktnim roditeljima. Psihosocijalno savjetovanje tada pomaže korisniku da lakše podnese promjenu, jasnije sagleda vlastite mogućnosti i smanji osjećaj kaosa u svakodnevici. U takvim situacijama važan dio rada čini organizacijsko funkcioniranje, odnosno sposobnost osobe da održava dnevni ritam, izvršava obveze, planira brigu o djeci i donosi odluke koje život čine predvidljivijim (Corey, 2017.).

Prisutno, i ne manje važno, područje rada odnosi se na povezanost korisnika s mrežom podrške, mrežom osoba, ustanova i usluga koje mu mogu pomoći u rješavanju problema. Stručnjak u psihosocijalnom savjetovanju ne djeluje izolirano. Po potrebi upućuje korisnika na druge oblike pomoći, surađuje s drugim službama i pomaže korisniku da jasnije razumije kome se može obratiti.

2.4. Rezultati dosadašnjih istraživanja o podršci roditeljima nakon razvoda

Istraživanja o podršci roditeljima nakon razvoda usmjerena su na nekoliko glavnih pitanja - kako razvod i postrazvodni sukob utječu na djecu; koji oblici roditeljskog ponašanja smanjuju štetu za dijete i koje vrste stručne pomoći mogu poboljšati suradnju među roditeljima i roditeljsko funkcioniranje. U takvim istraživanjima ne prati se samo postoji li pomoć, nego i kakve promjene donosi.

U radovima o razvodu najčešće se prate prilagodba djece i roditelja, kvaliteta suroditeljstva, roditeljska komunikacija i posljedice sukoba na dijete (Amato, 2010.; Becher i sur., 2019.; Majnarić, 2022.; Sladović Franz, Branica, 2023.).

Dosadašnja istraživanja pokazuju da stručna podrška roditeljima nakon razvoda ne djeluje jednako u svakoj obitelji. Primjerice, pregledni rad Amata iz 2010. godine i danas je važan jer pokazuje da pitanje razvoda ne treba svesti na jednostavnu podjelu na “dobre” i “loše” ishode. Djeca i roditelji ne prolaze kroz razvod na isti način. Na ishod razvoda braka za članove obitelji utječu duljina sukoba, kvaliteta odnosa prije razvoda, ekonomske promjene, podrška okoline i kvaliteta roditeljstva nakon razvoda (Amato, 2010.). Za psihosocijalno savjetovanje taj rezultat ima značenje jer pokazuje da stručni rad mora biti individualiziran i vezan uz stvarne okolnosti pojedine obitelji, a ne uz pretpostavku da svi roditelji nakon razvoda trebaju istu vrstu pomoći.

Istraživanje Becher i suradnika (2019.) dalo je važan doprinos razumijevanju suroditeljstva nakon razvoda. Autori su pokazali da viša razina pozitivnog roditeljstva i niža razina roditeljskog sukoba pridonose otpornijem suroditeljskom savezu, te suradnji oko djeteta i kada više nisu partneri. Taj rezultat je značajan jer pokazuje da podrška roditeljima nakon razvoda ne bi trebala biti usmjerena samo na gašenje konflikta. Potrebno je raditi i na roditeljskim kapacitetima, dosljednosti, emocionalnoj dostupnosti i spremnosti da roditelj vidi potrebe djeteta izvan vlastite povrijeđenosti (Becher i sur., 2019.). Psihosocijalno savjetovanje zato ima smisla onda kada obuhvaća i odnos roditelj-dijete, a ne samo odnos roditelj-roditelj.

Pregledni rad Akarçay Ulutaş i Taşkıran iz 2024. pokazuje da kvalitetno suroditeljstvo nakon razvoda nije rezultat slučaja. Uspješnija prilagodba povezana je s podrškom obitelji i prijatelja, vještinama rješavanja problema, psihološkom otpornošću i sposobnošću roditelja da djetetu ne priječe odnos s drugim roditeljem kada nema nasilja ni zanemarivanja. U istom radu navodi se da programi suroditeljstva mogu smanjiti roditeljski stres i ljutnju te ojačati osjećaj roditeljske kompetentnosti. Spomenuti rezultati važni su za socijalnu skrb jer podupiru rad na zaštitnim čimbenicima, a ne samo na simptomima sukoba (Akarçay Ulutaş i Taşkıran, 2024.).

Razumijevanje učinaka razvoda, razvoja i posljedica obiteljskih kriza značajno je za provedbu psihosocijalnog savjetovanja jer omogućava savjetovatelju bolje razumijevanje problema, emocionalnog stanja korisnika, obrazaca ponašanja, odnosa s drugim osobama, te drugih dimenzija problema. Brojni autori (Amato, 2010.; Becher i sur., 2019.; Majnarić, 2022.; Sladović Franz i Branica, 2023.) u svojim radovima ističu da dio djece i roditelja pokazuje pad dobrobiti, dio se s vremenom prilagodi, a dio ostaje dugoročno pogođen. Važna je i njihova misao da se

istraživačko pitanje ne treba zadržati na tome utječe li razvod na djecu, nego pod kojim okolnostima i kojim putevima dolazi do boljeg ili lošijeg ishoda. Za psihosocijalno savjetovanje to ima izravnu vrijednost. Stručnjak ne radi s kategorijom “razvedeni roditelj” kao s homogenom skupinom. Radi s osobom ili obitelji koja ima vlastitu povijest odnosa, razinu sukoba, mrežu podrške, financijsku situaciju, roditeljske kapacitete i emocionalne reakcije. U tom smislu psihosocijalno savjetovanje nije mehanička primjena jedne formule, nego individualiziran stručni rad koji polazi od procjene i prilagođava se stvarnoj potrebi korisnika.

Hrvatski radovi potvrđuju važnost stručne podrške roditeljima nakon razvoda. Pećnik i Klarić (2020.) suroditeljstvo prikazuju kao obiteljski proces koji utječe na cijelu obitelj i razvoj djece. Nakon razvoda roditelji više ne žive zajedno, ali i dalje moraju donositi odluke o djetetu, usklađivati skrb i održavati komunikaciju. Takvo polazište važno je za psihosocijalno savjetovanje jer se usluga često usmjerava na roditeljsku suradnju, komunikaciju i odgovornost prema djetetu (Pećnik i Klarić, 2020.).

Malčić (2023.) u svom radu o razvodu, roditeljskim sukobima i medijaciji upućuje na iste rezultate. U kvalitativnom istraživanju provedenom s deset obiteljskih medijatora iz različitih O biteljskih centara u Hrvatskoj pokazuje da stručnjaci vide jasnu potrebu za većom pažnjom prema emocionalnim potrebama roditelja tijekom i nakon razvoda. Malčić (2023.) iz iskustva sudionika istraživanja zaključuje da emocionalne potrebe roditelja često ostanu u drugom planu, iako upravo neregulirane emocije znatno otežavaju konstruktivno pregovaranje i održavanje suroditeljstva. Navedeni nalaz je važan jer dolazi iz hrvatske prakse i iz iskustva stručnjaka koji svakodnevno rade s roditeljima koji su u destruktivnim sukobima. Istraživanje upućuje da se bez rada na emocionalnim teškoćama roditelji teže uključuju u konstruktivno pregovaranje i teže održavaju kvalitetno suroditeljstvo. Nadalje pokazuju da roditelji ne trebaju samo pravno rješenje, nego i stručni prostor za obradu povrede, straha, ljutnje i osjećaja gubitka (Malčić, 2023.). U prijevodu na praksu socijalne skrbi, to znači da psihosocijalno savjetovanje nije usputna pomoć uz formalne postupke, nego može biti stručna intervencija koja će povećati spremnost roditelja na suradnju i smanjiti štetu za dijete.

S druge strane, u odnosu na hrvatsku praksu, u stručnim materijalima i sažecima konferencija, još se uvijek može iščitati potreba za programima koji rade na zajedničkom roditeljstvu nakon

razvoda. Centar za podršku roditeljstvu Rastimo zajedno (2026.) opisuje radionice u kojima roditelji dobivaju informacije o utjecaju razvoda na djecu, tipičnim reakcijama djece i načinima kako razviti vještine konstruktivnog zajedničkog roditeljstva nakon rastave. Spomenuti programi imaju dodatnu vrijednost jer su besplatni za korisnike i jer roditeljima nude mjesto učenja prije nego što sukob preraste u teži oblik. U praksi je često korisnije ojačati roditelje dovoljno rano nego kasnije sanirati dublje narušene odnose.

Što se tiče prilagodbe djece, u literaturi (Amato, 2010.; Becher i sur., 2019.; Majnarić, 2022.; Sladović Franz i Branica, 2023.; Akarçay Ulutaş i Taşkiran, 2024.) autori navode da se bolja prilagodba djece povezuje s primjerenijom komunikacijom roditelja, manjom razinom sukoba i očuvanjem odnosa djeteta s oba roditelja kada nema nasilja ni zanemarivanja.

Kod visokokonfliktnih razvoda rizici su veći za djecu. Majnarić (2022.) navodi da su izloženost djece roditeljskim konfliktima i kvaliteta suroditeljstva povezani s prilagodbom djece. Roje Đapić i Buljan Flander (2019.) upozoravaju da se dijete u visokokonfliktnom razvodu može naći u središtu sukoba odraslih, primjerice kroz npr. prenošenje poruka, omalovažavanje drugog roditelja ili pritisak da zauzme stranu. Takve situacije traže brzu stručnu procjenu, jasne granice rada i zaštitu djeteta (Majnarić, 2022.; Roje Đapić i Buljan Flander, 2019.). Pregledi intervencija usmjerenih na roditelje pokazuju da podrška može smanjiti rizike za dijete i ojačati zaštitne čimbenike u obitelji, odnosno okolnosti koje smanjuju vjerojatnost nepovoljnog ishoda, primjerice podrška bliskih osoba, bolja regulacija emocija, spremnost roditelja na suradnju i stabilan odnos roditelja i djeteta. Ipak, učinci nisu jednaki kod svih korisnika, pa je potrebno jasno odrediti ciljeve, trajanje i sadržaj savjetodavnog rada (Chen i Chan, 2016.). Za psihosocijalno savjetovanje to je važno jer stručnjak ne procjenjuje samo odnos roditelja prema razvodu, nego i položaj djeteta u sukobu odraslih, te brine o eventualnim razvojnim rizicima za dijete.

Istraživanje Akarçay Ulutaş i Taşkiran (2024.) pokazuje da savjetodavni i edukativni programi mogu pomoći roditeljima, ali učinci ovise o obliku rada, trajanju, intenzitetu i obilježjima obitelji. Dakle, podrška može imati mjerljive učinke, ali učinci nisu jednaki u svakoj vrsti programa. Chen i Chan u metaanalizi iz 2016. pokazuju da programi za roditelje mogu dovesti do povoljnih promjena u roditeljskim postupcima i smanjenju rizičnih obrazaca povezanih sa zlostavljanjem djece. Iako rad nije usmjeren samo na razvedene roditelje, važan je jer pokazuje da roditeljske

intervencije imaju smisla kada su sadržajno jasne, dovoljno intenzivne i prilagođene populaciji kojoj su namijenjene (Chen i Chan, 2016.).

Za psihosocijalno savjetovanje to znači da kvaliteta procesa ne ovisi samo o dobroj volji stručnjaka i korisnika, nego i o strukturi i obliku rada, učestalosti susreta i definiranim ciljevima. Dakle, i programi suroditeljstva mogu smanjiti roditeljski stres i ljutnju te ojačati osjećaj roditeljske kompetentnosti, odnosno uvjerenje roditelja da može prepoznati potrebe djeteta i primjereno odgovoriti na njih (Akarçay Ulutaş i Taşkıran, 2024.; Centar Rastimo zajedno, 2026.).

Vrijedni su i rezultati o medijaciji i drugim alternativnim načinima rješavanja sukoba. Istraživanja o medijaciji, roditeljskim edukacijama i drugim oblicima podrške upućuju na vrijednost stručne pomoći koja smanjuje sukob i potiče roditeljsku suradnju (Amato, 2010.). Medijacija i psihosocijalno savjetovanje nisu ista usluga, ali obje mogu pomoći roditeljima da izbjegnu produbljivanje spora i jasnije usmjere komunikaciju prema potrebama djeteta (Sladović Franz i Branica, 2023.). Amato (2010.) nadalje u svom preglednom radu navodi da su evaluacijske studije pokazale veću roditeljsku satisfakciju ishodom, više kontakta djece s roditeljem koji ne živi s djetetom, više komunikacije među roditeljima i manje sukoba nakon medijacije. Dakle istraživanja o medijaciji potvrđuju važnu pretpostavku: kada roditelji dobiju strukturiranu stručnu pomoć usmjerenu prema djetetu i prema suradnji, postaje vjerojatnije da će smanjiti destruktivan sukob (Amato, 2010.). Psihosocijalno savjetovanje može imati sličan doprinos onda kada roditelji nisu spremni za postizanje sporazuma ili nisu pogodni za medijaciju, ali im i dalje treba stručni rad na odnosima i roditeljskom funkcioniranju.

Najnoviji rad Kang i Nielson iz 2025. otvara još jedno važno područje. Autori se bave time kako stručnjaci mogu pomoći razvedenim roditeljima da na primjeren način razgovaraju s djecom o novim romantičnim odnosima roditelja. Sam podatak da je spomenuta tema predmet stručne literature pokazuje koliko je život nakon razvoda složen. Roditelj nakon razvoda ne živi samo "postupak". Živi i nove emocionalne odnose, nova kućanstva i nove poruke koje dijete prima o obitelji, bliskosti i povjerenju (Kang i Nielson, 2025.). Psihosocijalno savjetovanje zato mora pratiti stvarni život obitelji, a ne samo formalni okvir razvoda.

Iz navedenog, možemo reći da dosadašnja istraživanja upućuju da psihosocijalno savjetovanje s razvedenim roditeljima treba biti strukturirano, individualizirano i usmjereno na stvarne potrebe obitelji. Najveću vrijednost ima kada pomaže roditeljima smanjiti sukob, jasnije komunicirati, prepoznati položaj, ponekad i rizike, djeteta i razviti provedive dogovore u svakodnevnom životu. Uspješnost savjetovanja zato ovisi o procjeni rizika, spremnosti roditelja na promjenu i mogućnosti da se dogovor iz savjetodavnog procesa primijeni u svakodnevnim obiteljskim okolnostima.

2.5. Poteškoće i ograničenja u primjeni usluge

Iako iz ovih istraživanja možemo iščitati opravdanost stručne pomoći u radu s obiteljima i roditeljima, istodobno moramo ukazati na više poteškoća koje otežavaju procjenu stvarnog učinka savjetodavnog rada s roditeljima. Što se tiče psihosocijalnog savjetovanja, ograničenja u primjeni proizlaze iz same složenosti obiteljskih odnosa, ali i iz načina na koji se usluge evidentiraju i evaluiraju.

Naime, u literaturi se pod istim ili sličnim nazivima prate različiti oblici pomoći: kratko savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, edukativni programi za roditelje, terapijske intervencije, medijacija, grupni programi i podrška u zajednici. Kada su sadržaj, trajanje i ciljevi intervencije različiti, teško je uspoređivati rezultate i donositi općenite zaključke o učinkovitosti usluge. U preglednom radu Akarçay Ulutaş i Taşkıran (2024.) o suroditeljstvu nakon razvoda izričito se navodi da sadržajne razlike među studijama otežavaju cjelovitu procjenu nalaza, te da bi longitudinalna istraživanja i usporedbe intervencija dale jasniju sliku o djelotvornosti različitih oblika podrške.

Nadalje, Amato (2010.) u svom radu upozorava da je dio istraživanja intervencija i politika za razvedene obitelji još uvijek opterećen malim uzorcima i nedostatkom prikladnih usporednih skupina. Bez takve usporedbe teško je procijeniti proizlazi li poboljšanje iz same usluge ili iz drugih čimbenika, primjerice iz proteka vremena, spontanog smanjenja sukoba ili podrške izvan sustava. Sličan problem Amato navodi i kod roditeljskih edukacija i medijacije, gdje postoje ohrabrujući rezultati, ali dio istraživanja ne omogućuje dovoljno čvrst zaključak o izravnom učinku na djecu (Amato, 2010.).

S obzirom na navedeno, ova istraživanja (Amato, 2010.; Akarçay Ulutaş i Taşkıran, 2024.) daju dvostruku poruku. S jedne strane, stručna pomoć povezana je s povoljnijim ishodima u dijelu obitelji, napose kada pridonosi smanjenju sukoba, jačanju roditeljske kompetentnosti i boljoj organizaciji života nakon razdvajanja. S druge strane, učinke nije moguće jednostavno generalizirati, a ograničenja istraživanja i sustava traže oprez pri procjeni uspješnosti usluge.

Također, jedna od poteškoća u istraživanju psihosocijalnog savjetovanja vezana je uz složenost životnih situacija korisnika. U socijalnoj skrbi korisnici u tretman često dolaze s više teškoća odjednom. Netko ulazi u proces zbog razvoda, ali istodobno ima financijski pritisak, roditeljski sukob, osjećaj gubitka i nesigurnost u odnosu s djetetom. Posebice u radu s obiteljima i razvedenim roditeljima nerijetko je teško izdvojiti samo jedan uzrok problema. Na dobrobit djece i roditelja istodobno utječu okolnosti poput razina sukoba, financijske prilike, ranija kvaliteta odnosa, mentalno zdravlje roditelja, podrška šire obitelji, sudski postupci, preseljenja, nove partnerske veze i mnoge druge. Ako se nakon nekoliko mjeseci stanje djelomično smiri, nije uvijek lako odrediti koji je dio promjene rezultat same usluge.

Povežemo li složenost problematike sa naravi promjene kod korisnika, možemo reći da promjena u psihosocijalnom savjetovanju često nije brza ni linearna. Linearna promjena znači stalno i ravnomjerno poboljšanje bez zastoja i povrataka unatrag. U svakodnevnom radu korisnik može pokazati napredak u komunikaciji, ali i dalje imati jake emocionalne reakcije. Roditelj može bolje razumjeti dijete, ali još ne uspijeva održati suradnju s drugim roditeljem. Navedeni tijek ne znači da usluga nije djelovala, nego da životne promjene u složenim obiteljskim okolnostima često traže više vremena nego što to dopušta formalni okvir usluge. Upravo u tom području vidi se ograničenje vremenski određenih intervencija: stručni rad mora završiti, iako dio korisnika i dalje ostaje u procesu prilagodbe.

Psihosocijalno savjetovanje temelji se na suradnji, povjerenju i spremnosti na rad na sebi i na odnosima. U dijelu slučajeva korisnici dolaze pod pritiskom postupka, preporuke institucije ili zbog vanjske potrebe da ispune formalni uvjet. Tada motivacija za stvarnu promjenu može biti slaba. U konfliktnim razvodima dio roditelja ulazi u savjetodavni proces s ciljem potvrde vlastite pozicije, a ne s ciljem promjene načina komunikacije ili boljeg razumijevanja potreba djeteta. Stručni rad u takvim okolnostima postaje zahtjevniji, a pomaci sporiji. Dakle, sukob je intenzivan,

a motivacija korisnika za promjenom niska. Akarçay Ulutaş i Taşkıran (2024.) upozoravaju da razina konflikta tijekom razvoda bitno mijenja učinke na roditelje i djecu te da nedovoljno razlikovanje visokokonfliktnih i niskokonfliktnih situacija ostavlja moguće istraživačku sliku nepotpunom.

Bitno ograničenje u radu s razvedenim roditeljima odnosi se na nedovoljno razvijene preventivne programe za djecu izloženu visokokonfliktnom razvodu. Roje Đapić i Buljan Flander (2019.) navode da u Hrvatskoj ne postoji sustavna prevencija emocionalnog zlostavljanja djece usmjerena na djecu u razvodima roditelja. To otvara prostor za snažniju povezanost psihosocijalnog savjetovanja, preventivnih programa, obiteljske medijacije i suradnje različitih sustava koji se susreću s djecom i roditeljima nakon razvoda (Roje Đapić i Buljan Flander, 2019.).

Recimo i da se dio poteškoća odnosi na ograničenja samog sustava. I kada je normativni okvir jasan, kvaliteta usluge ovisi o broju stručnjaka, njihovoj edukaciji, opterećenju brojem korisnika, mogućnosti supervizije i organizaciji rada ustanove.

Obiteljski centar kao zasebna ustanova u sustavu socijalne skrbi ima razvijenu mrežu područnih službi i različite profile stručnjaka, što je važna snaga ove ustanove. Ipak, širina djelatnosti istodobno znači i velik raspon potreba koje isti sustav mora pokriti: savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, medijaciju, tretmane i preventivne programe. Kada ista ustanova odgovara na velik broj različitih potreba, uvijek postoji rizik neujednačene prakse među područnim službama, razlika u iskustvu stručnjaka i razlika u dostupnosti usluge korisnicima. Spomenuto ograničenje ne znači da usluga nije korisna, nego da njezina kvaliteta traži stalno praćenje i stručno usklađivanje (Obiteljski centar, 2025.; Obiteljski centar, 2026.). Navedeno ukazuje Branica (2020.) na primjeru obrazovanja obiteljskih medijatora gdje također ne postoji potpuno ujednačena međunarodna praksa, jer se programi razlikuju po trajanju, provedbi i organizacijskom okviru. Ipak, u sadržaju obrazovanja prepoznaju se slična područja: znanja o obiteljskoj medijaciji, metode i tehnike rada, načela, vrijednosti te pravni i psihosocijalni sadržaji. To je korisno i za promišljanje psihosocijalnog savjetovanja jer upućuje na potrebu trajnog stručnog obrazovanja, supervizije i usklađivanja prakse u radu s obiteljskim sukobima.

Zbog složenosti problema nije lako odrediti koliko promjene proizlazi iz psihosocijalnog savjetovanja, a koliko iz drugih okolnosti. Za uslugu u socijalnoj skrbi to znači da uspješnost rada

ne treba procjenjivati samo kroz opće dojmove, nego nam je potrebno pažljivo praćenje konkretnih promjena kod korisnika i uvjeta u kojima su se dogodile (Amato, 2010.). Zato su za buduća praćenja savjetodavne usluge važni jasni pokazatelji ishoda, kao što su smanjenje sukoba, bolja roditeljska suradnja, niža razina stresa, manje vraćanja na sud i veća stabilnost svakodnevnog funkcioniranja. Bez takvih pokazatelja procjena lako ostaje na razini općeg dojma da je korisniku bilo lakše ili teže, što nije dovoljno za ozbiljnu evaluaciju usluge (Amato, 2010.; Chen i Chan, 2016.).

Što se tiče literature i interpretacije podataka, možemo reći da dominiraju istraživački nalazi iz drugih država. Dakle, veći dio dostupne literature nastao je u drukčijim pravnim i institucionalnim okvirima. Tu onda postoje razlike u obveznosti medijacije ili usluga savjetovanja, dostupnosti roditeljskih edukacija, broju stručnjaka, ulozi sudova i financijskoj pristupačnosti usluga. Zbog toga nije opravdano nekritički preuzeti strane rezultate i pretpostaviti da će se jednako pokazati u hrvatskom sustavu socijalne skrbi. U tom smislu daljnje proučavanje psihosocijalnog savjetovanja u hrvatskom kontekstu treba ići prema preciznijem praćenju ishoda, jasnijem razlikovanju skupina korisnika i većem oslanjanju na iskustva i podatke iz hrvatske prakse.

Upravo u navedenom leži daljnji smjer ovog rada koji povezuje literaturu, statističku podatke Obiteljskog centra i iskustva stručnjaka iz prakse. Navedeni pristup može smanjiti jaz između općih međunarodnih spoznaja i stvarnog rada u hrvatskim ustanovama.

3. PSIHOSOCIJALNO SAVJETOVANJE U RADU S RAZVEDENIM RODITELJIMA

Razvod roditelja mijenja strukturu obiteljskog života, ali ne prekida roditeljsku odgovornost prema djetetu. Prestankom bračne ili izvanbračne zajednice mijenjaju se granice obitelji, raspodjela svakodnevnih obveza, način donošenja odluka i ritam djetetova života. Roditelji više ne donose svakodnevne odluke u istom prostoru, a dijete često prelazi između dvaju kućanstava. Navedena promjena zahtjeva prilagodbu odraslih i djece, osobito kada roditelji trebaju nastaviti surađivati oko škole, zdravlja, slobodnog vremena, financijskih pitanja i emocionalnih potreba djeteta. U tom smislu razvod nije samo pravni završetak bračne zajednice, nego i početak

novog oblika obiteljskog funkcioniranja (Amato, 2010.; Sladović Franz, Branica, 2023.; Akarçay Ulutaş i Taşkıran, 2024.).

Nakon formalnog završetka braka dakle slijedi razdoblje u kojem roditelji moraju urediti niz životnih pitanja - raspored skrbi za dijete, način donošenja odluka, međusobnu komunikaciju i financijske obveze.

U Republici Hrvatskoj su tijekom 2024. godine pravomoćno razvedena 4.961 braka, dok ih je 2023. bilo 4.407. Broj razvoda porastao je za 554 u jednoj godini (Državni zavod za statistiku, 2024.; 2025.). Spomenuti podaci pokazuju da rad s razvedenim roditeljima nije rubna tema, nego područje koje zahvaća velik broj obitelji i djece. Psihosocijalno savjetovanje tu dobiva vrlo konkretnu zadaću. Stručni rad treba pomoći roditeljima da nakon prekida partnerskog odnosa ne izgube roditeljsku funkciju i da dijete ne postane ili ostane izloženo sukobu odraslih.

U radu s razvedenim roditeljima psihosocijalno savjetovanje ne polazi od apstraktnog modela obitelji. Polazi od životne situacije u kojoj roditelji više ne dijele isti prostor, ali i dalje dijele zajedničku roditeljsku skrb u odnosu na dijete. Kod dijela roditelja razvod otvara mogućnost smirivanja dugotrajnog sukoba. Kod dijela roditelja sukob se nastavlja i nakon prestanka zajednice. Kod dijela obitelji na površinu dolaze prijepori koji su tijekom zajedničkog života bili prikriveni. Dijete u svim tim situacijama ostaje u sredini odnosa koji se mijenja, a stručni rad mora procijeniti kako smanjiti štetu i kako podržati roditelje da preuzmu odgovornost za novi oblik obiteljskog života (Amato, 2010.; Becher i sur., 2019.).

3.1. Razvod roditelja i promjene u obiteljskim odnosima

Jedna od najvećih promjena nakon razvoda odnosi se na roditeljstvo. Literatura u odnosu na roditeljstvo nakon razvoda braka navodi nekoliko ključnih pojmova.

Pećnik i Klarić (2020.) govore o suroditeljstvu koje definiraju kao proces međusobnog djelovanja dviju ili više osoba koje surađuju u podizanju djeteta za koje dijele odgovornost. Suroditeljstvo postoji i tijekom trajanja braka, no nakon razvoda braka podrazumijeva zajedničku odgovornost roditelja, podršku i koordinaciju vezano za odgoj djeteta te ujednačenu uključenost u odgoj,

obrazovanje i donošenje odluka o djetetu (Freinberg 2003., prema Sladović Franz i Branica, 2023.). Takvo određenje je važno za razvedene roditelje jer pokazuje da roditeljstvo ne prestaje prestankom partnerskog odnosa. Iako roditelji više ne žive zajedno, i dalje ostaju povezani kroz brigu o djetetu. Suroditeljstvo nakon razvoda braka stoga možemo procjenjivati kroz način na koji roditelji nakon prekida partnerskog odnosa nastavljaju zajednički skrbiti o djetetu, donositi odluke i održavati komunikaciju o pitanjima koja se odnose na dijete. Kvaliteta te povezanosti odražava se na djetetovu sigurnost, svakodnevnu predvidljivost i mogućnost da održi odnos s oba roditelja bez osjećaja krivnje ili pritiska (Pećnik i Klarić, 2020.).

Becher i sur. (2019.) govore o otpornijem suroditeljstvu koje postoji kada roditelji, unatoč razlazu, mogu održati osnovnu suradnju oko djeteta bez čestog ulaska u destruktivan sukob. Takvo, pozitivno roditeljstvo, koje uključuje toplinu, dosljednost, podršku i jasne granice, povezano je s boljom roditeljskom suradnjom i nižom razinom sukoba. Da bi suroditeljstvo bilo efikasno i postalo otporno, roditelji trebaju imati suradnju i preuzeti zajednički odgovornost za odgoj djeteta nakon razvoda njihova braka. Sladović Franz i Branica (2023.) stoga zaključuju da je suradničko roditeljstvo najprikladniji oblik roditeljske skrbi, i u braku i nakon razvoda braka, jer osigurava bolju prilagodbu roditelja i djece na novonastale okolnosti.

Nakon razvoda mijenja se svakodnevna organizacija života. Dijete se mora prilagoditi novom rasporedu stanovanja, dolascima i odlascima, promjenama u školskim obvezama, slobodnom vremenu i odnosima sa širom obitelji. Roditelj s kojim dijete provodi više vremena može osjećati povećano opterećenje, dok roditelj koji ne živi s djetetom može osjećati udaljavanje ili gubitak svakodnevnog roditeljskog utjecaja. Kada roditelji ne uspiju uskladiti očekivanja i odgovornosti, lako nastaju osjećaj nepravde, iscrpljenost i novi prijepori. Psihosocijalno savjetovanje u takvim okolnostima pomaže prepoznati gdje je došlo do narušene ravnoteže odgovornosti i kako roditelji mogu uspostaviti način suradnje koji je prihvatljiv za dijete (Becher i sur., 2019.; Pećnik i Klarić, 2020.).

Razvod mijenja i emocionalnu klimu u obitelji. Roditelji se nakon razvoda često suočavaju s tugom, ljutnjom, osjećajem gubitka, povredom povjerenja, krivnjom ili strahom od budućnosti. Kada takve emocije ostanu nerazriješene, one se mogu prenijeti na roditeljske odluke i komunikaciju o djetetu. Dijete tada može postati posrednik između roditelja, prenositelj poruka,

saveznik jednog roditelja ili osoba od koje se očekuje emocionalna potpora. Navedena pozicija za dijete nije razvojno primjerena jer ga stavlja u središte odnosa odraslih i može pojačati osjećaj nesigurnosti, krivnje i rastrganosti između roditelja (Amato, 2010.; Roje Đapić i Buljan Flander, 2019.).

Majnarić (2022.) i Sladović Franz i Branica (2023.) naglašavaju da su izloženost roditeljskim konfliktima i kvaliteta suroditeljstva važni čimbenici prilagodbe djece u razvodu. Za dijete je važno kako roditelji nakon razvoda komuniciraju, koliko su sposobni dogovarati se oko djetetovih potreba i uspijevaju li dijete zaštititi od vlastitog sukoba. Kada je sukob trajan, intenzivan i usmjeren na gotovo svaku odluku o djetetu, razvod može prijeći u visokokonfliktni obrazac (Roje Đapić i Buljan Flander, 2019.). U takvim okolnostima stručna podrška ne smije biti usmjerena samo na smirivanje pojedinačnih nesporazuma, nego i na procjenu rizika za dijete, jačanje roditeljske odgovornosti i smanjenje ponašanja koja održavaju sukob.

Profesionalno jako osjetljivo područje rada u psihosocijalnom savjetovanju odnosi se na položaj djeteta u visokokonfliktnom razvodu. Roje Đapić i Buljan Flander (2019.) upozoravaju da se djeca u takvim razvodima često nalaze u središtu sukoba roditelja, pri čemu se povećava rizik emocionalnog zlostavljanja. Rizik ne proizlazi samo iz otvorenih svađa, nego i iz pritisaka na dijete, omalovažavanja drugog roditelja, ispitivanja djeteta o drugom kućanstvu ili traženja da dijete zauzme stranu. Dijete tada može početi skrivati vlastite osjećaje, paziti što govori pred kojim roditeljem ili osjećati da ljubav prema jednom roditelju znači izdaju drugoga (Roje Đapić i Buljan Flander, 2019.). Psihosocijalno savjetovanje zato mora uključiti procjenu djetetova položaja u roditeljskom sukobu i rad s roditeljima na prepoznavanju ponašanja kojima opterećuju dijete.

Promjena obiteljskih odnosa nakon razvoda ne odnosi se samo na roditelje i dijete. U novu obiteljsku dinamiku često ulaze bake, djedovi, novi partneri roditelja, polubraća i polusestre, škola, sud i stručne službe. Šira obitelj može djetetu pružiti stabilnost i osjećaj kontinuiteta, ali može i pojačati sukob ako se svrstava uz jednog roditelja ili negativno govori o drugom. Novi partner roditelja može biti izvor podrške, ali može otvoriti i pitanja granica, autoriteta i djetetova osjećaja pripadanja. Zbog toga je u psihosocijalnom savjetovanju potrebno promatrati obitelj nakon razvoda kao promjenjivu mrežu odnosa, a ne samo kao pravnu činjenicu u prestanku braka (Sladović Franz i Branica, 2023.; Akarçay Ulutaş i Taşkıran, 2024.; Kang i Nielson, 2025.).

U nekim obiteljima razvod donosi smanjenje napetosti jer završava dugotrajan i iscrpljujući partnerski sukob. U drugim obiteljima sukob se nastavlja i nakon razvoda, često kroz prijepore o rasporedu susreta, uzdržavanju, školskim obvezama, zdravstvenim odlukama ili novim obiteljskim odnosima.

Stručna literatura pokazuje da na djetetovu prilagodbu ne djeluje samo činjenica razvoda, nego kvaliteta odnosa nakon razvoda i razina sukoba kojoj je dijete izloženo. Dijete može lakše podnijeti promjenu obiteljske strukture ako roditelji održavaju osnovnu suradnju, predvidljivost i poštovanje. Suprotno tome, dugotrajni sukob, optuživanje i korištenje djeteta kao sredstva pritiska mogu otežati prilagodbu i povećati rizik za emocionalne teškoće (Amato, 2010.; Majnarić, 2022.; Sladović Franz i Branica, 2023.).

Razvod mijenja i roditeljski identitet. Roditelj se nakon razvoda mora prilagoditi novom načinu ostvarivanja roditeljstva, osobito ako više ne živi s djetetom ili ako preuzima veći dio svakodnevne skrbi. Dio roditelja pokušava nadoknaditi smanjeno vrijeme s djetetom pretjeranom popustljivošću, darivanjem ili izbjegavanjem postavljanja granica. Jedan roditelj može osjećati da nosi prevelik teret i da drugi roditelj ne sudjeluje dovoljno u svakodnevnim obvezama. Takve reakcije razumljive su u razdoblju prilagodbe, ali mogu narušiti djetetovu sigurnost ako roditelji ne uspiju razlikovati vlastitu povrijeđenost od djetetovih potreba (Becher i sur., 2019.; Pećnik i Klarić, 2020.). Psihosocijalno savjetovanje pomaže roditelju ponovno izgraditi stabilniju sliku o sebi kao roditelju koji može skrbiti, postavljati granice i poštovati djetetovu potrebu za odnosom s oba roditelja. Kroz uslugu psihosocijalnog savjetovanja s razvedenim roditeljima fokus može biti usmjeren na pojedinačne emocionalne teškoće roditelja, ali i na kvalitetu njihove roditeljske suradnje.

Za dijete razvod roditelja znači promjenu izvora sigurnosti. Sigurnost se ne odnosi samo na mjesto stanovanja, nego i na predvidljivost, emocionalnu dostupnost roditelja, jasna pravila i izostanak pritiska da bira stranu. Kada roditelji nakon razvoda uspiju održati barem osnovnu suradnju i ne uvlače dijete u sukob, prilagodba djeteta može biti lakša. Kada se dogovori stalno mijenjaju, kada roditelji omalovažavaju jedno drugo ili kada dijete prenosi poruke među njima, prilagodba postaje teža (Amato, 2010.; Majnarić, 2022.; Roje Đapić i Buljan Flander, 2019.).

Uzmemo li u obzir navedeno, razvod roditelja predstavlja obiteljsku promjenu koja traži pravno, emocionalno i organizacijsko prilagođavanje. Roditelji trebaju naučiti živjeti roditeljsku odgovornost u novim okolnostima, a dijete treba zadržati osjećaj sigurnosti, pripadanja i prava na odnos s oba roditelja, osim kada je taj odnos ugrožavajući. Psihosocijalno savjetovanje ima važnu svrhu upravo u tom razdoblju jer roditeljima pomaže prepoznati obrasce sukoba, smanjiti emocionalno opterećenje, jasnije sagledati djetetove potrebe i razviti oblik suroditeljstva koji manje opterećuje dijete. Time se rad s razvedenim roditeljima ne svodi na razgovor o prestanku braka, nego na stručnu podršku novom načinu obiteljskog funkcioniranja nakon razvoda. Zbog toga psihosocijalno savjetovanje s razvedenim roditeljima treba obuhvatiti procjenu načina komunikacije, razine sukoba, djetetova položaja u obitelji i mogućnosti roditelja da odvoje partnerski sukob od roditeljske odgovornosti.

3.2. Roditeljstvo nakon razvoda braka

Roditeljstvo nakon razvoda braka razlikuje se od roditeljstva u zajedničkom kućanstvu jer roditelji više ne žive kao partneri, ali i dalje ostaju odgovorni za dijete. Prestankom bračne zajednice završava partnerski odnos, no roditeljska odgovornost traje i nakon razvoda. Upravo je to jedno od najzahtjevnijih područja prilagodbe jer roditelji trebaju nastaviti surađivati i onda kada među njima postoji povijest povrede, nepovjerenja, ljutnje ili nerazriješenog sukoba. Psihosocijalno savjetovanje u tom području ima svrhu pomoći roditeljima da od završenog partnerskog odnosa prijeđu prema, u radu spomenutom, suradničkom roditeljstvu.

U praksi se partnerska i roditeljska razina često miješaju. U takvim situacijama, roditelj odluku o djetetu ne donosi samo iz procjene djetetove potrebe, nego i iz vlastite povrijeđenosti prema bivšem partneru (Amato, 2010.; Becher i sur., 2019.). Psihosocijalno savjetovanje u takvim okolnostima može pomoći roditeljima razlikovati ono što pripada završenom partnerskom odnosu od onoga što pripada trajnoj roditeljskoj odgovornosti.

Roditeljstvo nakon razvoda može se razvijati u različitim oblicima. Kod dijela roditelja razvija se suradničko suroditeljstvo. U takvom odnosu roditelji mogu razgovarati o djetetovu rasporedu, školi, zdravlju i slobodnom vremenu bez stalne eskalacije sukoba. Dakle, roditelji ne moraju biti

partneri da bi ostali roditelji koji dijele odgovornost za dijete. Ono znači da mogu održavati dovoljno stabilnu komunikaciju o djetetu, poštivati osnovne dogovore, ne omalovažavati jedno drugo pred djetetom i ne stavljati dijete u položaj posrednika.

Pećnik i Klarić (2020.) i Sladović Franz i Branica (2023.) naglašavaju da je suroditeljstvo važan obiteljski proces koji utječe na cijelu obitelj, a uvelike je razvojno važan za djecu. Nakon razvoda ta je tvrdnja još važnija jer dijete svoj svakodnevni osjećaj sigurnosti ne gradi samo kroz odnos s pojedinim roditeljem, nego i kroz način na koji roditelji međusobno komuniciraju o njemu. Ako dijete vidi da se roditelji mogu dogovarati o školi, zdravlju, slobodnom vremenu i svakodnevnim obvezama, lakše razvija osjećaj predvidljivosti. Ako je svaka odluka vezana uz roditeljstvo izvor sukoba, dijete može početi osjećati da je ono samo povod roditeljskim napetostima.

Roditelji mogu razviti i model paralelnog roditeljstva, u kojem je izravan kontakt roditelja ograničen, ali se osnovni dogovori ipak poštuju i dijete nije izloženo stalnim sukobima. To često vidimo kada roditelji imaju ograničen međusobni kontakt, ali ipak poštuju osnovne dogovore i čuvaju na neki način dijete od sukoba. Ili pak, roditelji misle da je dovoljno izbjeći otvorenu svađu pred djetetom. Ipak, dijete često prepoznaje napetost i kada nema vikanja. Ono može primijetiti prezir, šutnju, odbijanje suradnje, neodgovaranje na poruke, kašnjenja, promjene dogovora bez objašnjenja i negativne komentare o drugom roditelju. Takve svakodnevne situacije oblikuju djetetovo iskustvo razvoda jednako snažno kao i veći sukobi među roditeljima (Becher i sur., 2019.; Majnarić, 2022.). Upravo ta razlika važna je za procjenu potreba u psihosocijalnom savjetovanju. U radu s roditeljima koji razvijaju paralelno roditeljstvo tada nije cilj postići prividnu suradnju, nego pomoći roditeljima da razviju način funkcioniranja koji djetetu daje osjećaj sigurnosti i smanjuje izloženost roditeljskom sukobu. Psihosocijalno savjetovanje ne poništava neugodne emocije i sukob koji mogu pratiti razvod, ali može pomoći roditeljima da oni ne postanu trajni okvir djetetova odrastanja.

Kod dijela roditelja se pak razvija visokokonfliktno roditeljstvo, u kojem su prijepori učestali, emocionalno nabijeni i proširuju se na gotovo svaku odluku o djetetu a u takvom obrascu dijete često nosi veliki teret (Amato, 2010.; Majnarić, 2022., Sladović Franz i Branica 2023.).

Roje Đapić i Buljan Flander (2019.) govore da se u visokokonfliktnim razvodima sukob roditelja s vremenom ne mora smanjivati, nego može trajati ili se pojačavati. U takvim okolnostima povećava se rizik emocionalnog zlostavljanja djeteta. Taj rizik ne mora biti vidljiv samo kroz otvorene svađe. Može se pokazivati kroz ispitivanje o drugom roditelju, omalovažavanje drugog roditelja, stvaranje osjećaja krivnje ili pritisak da dijete bira stranu. Autorice stoga predlažu u radu s razvedenim roditeljima jasno naglašavati da dijete nije dokaz roditeljske pobjede, sredstvo pritiska ni izvor informacija o drugom kućanstvu. Takvo usmjerenje je važno u psihosocijalnom savjetovanju jer roditelji ponekad ne prepoznaju da svojim ponašanjem opterećuju dijete, nego ga tumače kao zaštitu djeteta ili borbu za vlastita roditeljska prava.

Roditeljstvo nakon razvoda zato nije samo pitanje s kim dijete živi i kada viđa drugog roditelja. Jednako su važni dosljednost, granice, emocionalna dostupnost, odnos prema školskim obvezama, zdravstvenoj skrbi, slobodnom vremenu i načinu govora o drugom roditelju.

Nakon razvoda često dolazi i do nejednake raspodjele roditeljskog opterećenja. Roditelj s kojim dijete provodi više vremena može osjećati da nosi većinu svakodnevnih obveza, dok roditelj koji s djetetom provodi manje vremena može osjećati da je udaljen od djetetova života i da mu se smanjuje roditeljski autoritet. Navedeni osjećaji mogu biti jačeg intenziteta uslijed nerazriješenih partnerskih sukoba. Psihosocijalno savjetovanje u tom dijelu može pomoći roditeljima razlikovati stvarnu neravnotežu odgovornosti od doživljaja nepravde koji proizlazi iz sukoba među odraslima. Stručni rad tada se ne zadržava na optužbama, nego usmjerava roditelje prema konkretnim pitanjima: tko vodi dijete liječniku, tko prati školske obveze, tko komunicira sa školom, kako se dogovaraju promjene rasporeda i kako dijete doživljava naveden način organizacije.

Još jedno važno pitanje roditeljstva nakon razvoda odnosi se na granice između roditelja i djeteta. Granice u tom smislu znače razlikovanje onoga što pripada odraslima od onoga što pripada djetetu. Nakon razvoda dio roditelja tu granicu narušava, često ne iz namjere da naškodi djetetu, nego zbog vlastite emocionalne preplavljenosti. Dijete tada može postati slušatelj intimnih povreda, prenositelj poruka, svjedok financijskih prijepora ili emocionalna potpora roditelju. Navedena pozicija za dijete nije primjerena jer dijete preuzima teret koji pripada odraslima. Psihosocijalno savjetovanje roditeljima u takvim situacijama može pomoći prepoznati da dijete ne smije biti mjesto obrade roditeljske ljutnje, tuge ili razočaranja. Dijete treba sigurnost, predvidljivost i pravo

na odnos s oba roditelja, osim kada je taj odnos za njega ugrožavajući (Amato, 2010.; Roje Đapić i Buljan Flander, 2019.).

Roditeljstvo nakon razvoda uključuje i pitanje kontinuiteta, odnosno da dijete i nakon prekida zajednice zadržava osjećaj da roditelji ostaju roditelji, da važni odnosi ne nestaju i da pravila nisu potpuno nepredvidljiva. Kontinuitet ne znači da oba kućanstva moraju biti uređena jednako. Razlike među roditeljskim stilovima mogu postojati, ali one ne smiju biti toliko velike da dijete u jednom kućanstvu ima jasne granice, a u drugom potpuni izostanak strukture. Kada se roditelji natječu u popustljivosti ili jedan drugome ruše autoritet, dijete ne dobiva slobodu, nego dodatnu nesigurnost. Psihosocijalno savjetovanje tada može pomoći roditeljima uskladiti barem osnovna pravila vezana uz školu, zdravlje, slobodno vrijeme, digitalne sadržaje, spavanje i prihvatljive oblike ponašanja.

U ovdje opisanim slučajevima u kojima roditelji ne mogu sami postići dogovor, a već jesu u procesu psihosocijalnog savjetovanja, obiteljska medijacija također može biti važan oblik stručne podrške. Branica (2020.) i Sladović Franz i Branica (2023.) naglašavaju da obiteljska medijacija zahtijeva posebna znanja, vještine i metode rada, osobito u području obiteljskih odnosa i sukoba. Psihosocijalno savjetovanje i medijacija se u radu s razvedenim roditeljima mogu nadopunjavati. Savjetovanje može pomoći roditelju da bolje razumije vlastite emocije, obrasce komunikacije i potrebe djeteta, dok medijacija može pomoći roditeljima u postizanju sporazuma odnosno razrješenju konkretnog spora. Kada su emocije vrlo snažne, a sukob dugotrajan, psihosocijalno savjetovanje može biti priprema za smislenije uključivanje u medijacijski postupak.

U dijelu obitelji nakon razvoda otvara se i pitanje novih partnerskih odnosa roditelja. Novi partner može biti izvor podrške roditelju i djetetu, ali može izazvati napetost ako se doživljava kao prijatnja vlastitoj povezanosti s djetetom. Bez obzira na djetetovu dob i emocionalnu spremnost, dijete može novog partnera doživjeti kao prijatnju odnosu s roditeljem, osjećati zbunjenost, ljubomoru ili strah da mora brzo prihvatiti novu osobu. Roditelji tada često ulaze u prijepore o tome tko, kada i kako može sudjelovati u djetetovu životu. Kang i Nielson (2025.) ističu da je razgovor razvedenih roditelja s djecom o novim romantičnim odnosima osjetljivo područje rada. I u psihosocijalnom savjetovanju navedeno može biti fokus kada primjerice roditeljima treba pomoći procijeniti kada, kako i koliko govoriti djetetu o novom odnosu, bez nametanja odraslih očekivanja djetetu. U

svakom slučaju, novi partnerski odnosi roditelja uključuju potencijalno više sukoba i sporova nego s primarnom obitelji.

Kao područje rada u psihosocijalnom savjetovanju s roditeljima nakon razvoda nametnulo se i razlikovanje dogovora od stvarne roditeljske suradnje. Dogovor može postojati na papiru, ali se njegova vrijednost pokazuje u svakodnevnoj provedbi. Roditelji mogu formalno pristati na raspored susreta, a zatim ga stalno mijenjati, koristiti dijete za prenošenje poruka ili kroz sitna ponašanja pokazivati prezir prema drugom roditelju. Roje Đapić i Buljan Flander (2019.), Pećnik i Klarić (2020.) kao i Majnarić (2022.) ističu da su izloženost roditeljskim konfliktima i kvaliteta suroditeljstva važni čimbenici prilagodbe djece u razvodu. To znači da se roditeljstvo nakon razvoda ne procjenjuje samo prema tome postoji li formalni dogovor ili sudska odluka. Važno je kako roditelji taj dogovor provode u svakodnevnom životu. Roditelji mogu imati uredan pisani sporazum, a da dijete i dalje bude izloženo pritiscima, kašnjenjima, optužbama, omalovažavanju drugog roditelja ili čestim promjenama dogovora. Kroz uslugu psihosocijalnog savjetovanja moguće je provjeravati stvarno funkcioniranje roditelja nakon razvoda, a ne samo postojanje formalnog rješenja. Dakle, način komunikacije roditelja, njihovu sposobnost dogovaranja, poštivanje granica između odraslih i djeteta, zaštitu djeteta od sukoba te očuvanje djetetova osjećaja sigurnosti.

3.3. Najčešći izazovi i sporna pitanja u socijalnoj usluzi savjetovanja razvedenih roditelja

Velik dio izazova roditelja nakon razvoda proizlazi iz neugodne i snažne emocije, uz nepovjerenje koje traje i uz različita očekivanja o tome što znači “biti dobar roditelj”. U savjetovanje stoga dolaze zbog pravnih pitanja ali još češće jer se ne mogu dogovoriti, jer se osjećaju povrijeđeno, jer ne vjeruju jedno drugome ili jer dijete počinje pokazivati znakove opterećenosti (Amato, 2010.; Obiteljski centar, 2025.). Psihosocijalno savjetovanje tako vrlo često ulazi u prostor između formalnog spora i svakodnevnog života.

Možda jedan od najčešćih izazova u radu s roditeljima jest uspostava funkcionalne komunikacije koja služi rješavanju pitanja važnih za dijete. Nakon razvoda roditelji često ostaju zarobljeni u

starim obrascima. Krivnja se prebacuje, svaka poruka čita se kao napad, a jednostavan dogovor pretvara se u prepirku. Kada komunikacija postane kronično opterećena, roditelji više ne razgovaraju o djetetu nego o vlastitoj povrijeđenosti (Becher i sur., 2019.; Arambašić, 2022.). Psihosocijalno savjetovanje tada radi na razlikovanju informacije od optužbe, na emocionalnoj regulaciji i na postavljanju granica u komunikaciji.

Idući izazov odnosi se na raspored vremena s djetetom. Pitanje vremena ne tiče se samo kalendara. U pozadini često stoje osjećaji gubitka, želja za kontrolom ili strah da će dijete emocionalno “otići” drugom roditelju. Roditelj koji provodi manje vremena s djetetom može tražiti veći broj susreta ne zato što je spreman na stabilnu skrb, nego zato što ne podnosi osjećaj udaljavanja. Roditelj s kojim dijete živi može opstruirati susrete jer ne vjeruje drugom roditelju ili jer želi zadržati vodeću poziciju (Akarçay Ulutaş i Taşkıran, 2024.). Psihosocijalno savjetovanje može pomoći da se raspetlja da li spor doista vezan uz djetetovu dobrobit ili uz nerazriješen sukob među odraslima.

Vrlo često je izazov roditeljima donošenje odluka o školi, zdravlju i svakodnevnim obvezama. Roditelji se mogu sporiti oko izbora škole, dodatnih aktivnosti, terapija, liječničkih pregleda ili načina provođenja slobodnog vremena. Spomenuti sporovi često izgledaju “racionalno”, ali u njihovoj pozadini nerijetko je borba za moć (Amato, 2010.). Psihosocijalno savjetovanje usmjerava se na razgovor o djetetu. Roditeljima se ukazuje na pitanje što djetetu stvarno treba, koja je odluka razvojno primjerena i kako oni mogu donijeti odluku bez ponižavanja drugoga. Kada se naveden pomak ne dogodi, svaka važna odluka lako postaje novo bojno polje.

Financijska pitanja nakon razvoda često pojačavaju nepovjerenje i osjećaj nepravde, te su izvor sukoba. Dio roditelja smatra da daje više nego što prima zauzvrat, dok drugi roditelj ponekad smatra da druga strana koristi novac za kontrolu ili kažnjavanje. Iako financijski sporovi pripadaju i pravnoj sferi, oni u svakodnevnom životu snažno utječu na roditeljske odnose. Kada novac postane glavno sredstvo međusobnog obračuna, dijete može osjetiti da je i samo dio trgovine ili pritiska (Amato, 2010.). Psihosocijalno savjetovanje ne može riješiti pravne detalje uzdržavanja, ali može pomoći da roditelji financijske teme ne pretaču u omalovažavanje drugog roditelja pred djetetom i da razlikuju partnerska pitanja od roditeljske odgovornosti. I zapravo se u praksi jako često pokazuje da je potreban rad na pitanjima neriješenih financijskih odnosa.

Stručna javnost (Amato, 2010.; Roje Đapić i Buljan Flander, 2019.; Akarçay Ulutaş i Taşkıran, 2024.) kontinuirano prepoznaje da se nakon razvoda braka djeca često nalaze u sukobu lojalnosti prema roditeljima. Odnosno da su opterećeni osjećajem da moraju emocionalno birati između roditelja ili skrivati vlastite osjećaje kako ne bi povrijedilo nijednog. Sukob lojalnosti kod djeteta izazivaju roditelji kada od djeteta traže informacije, podršku ili potvrdu vlastite slike o drugom roditelju. Dijete tada može razviti tjeskobu, povlačenje, pretjeranu prilagodbu ili ljutnju (Amato, 2010.; Roje Đapić i Buljan Flander, 2019.; Akarçay Ulutaş i Taşkıran, 2024.). U radu s razvedenim roditeljima psihosocijalno savjetovanje često mora vrlo jasno ukazivati roditeljima da dijete nije mjesto obračuna, da ima pravo voljeti oba roditelja i izraziti privrženost bez straha od kazne ili osjećaja krivnje.

Ponekad roditelji različito vide djetetove potrebe. Jedan roditelj može dijete doživljavati kao krhko i stalno ugroženo, a drugi kao dovoljno snažno da bez teškoće podnese promjenu. Jedan roditelj može biti vrlo popustljiv iz osjećaja krivnje, a drugi može pooštriti granice kako bi “nadoknadio red”. Dijete tada ne dobiva stabilnost nego poruku da se pravila i očekivanja drastično mijenjaju ovisno o kućanstvu (Becher i sur., 2019.). Psihosocijalno savjetovanje tu pomaže roditeljima da izađu iz obrane vlastitog stila i da razgovor usmjere na razvojne potrebe djeteta, njegovu dob, temperament i stvarne reakcije na razvod.

Određeni izazov u radu odnosi se na dugotrajno nepovjerenje prema institucijama i stručnjacima. Dio roditelja ulazi u savjetodavni proces s uvjerenjem da će stručnjak “stati na stranu” drugog roditelja. Dio roditelja dolazi tek kada je sukob već vrlo razvijen i kada su pokušaji dogovora iscrpljeni. A u kontekstu socijalne skrbi, dio roditelja dolazi pod „prijetnjom“ stručnog tima Zavoda za socijalnu skrb mjerama za zaštitu prava i dobrobiti djeteta. U takvim situacijama psihosocijalno savjetovanje ima teži početak jer se prvo mora graditi minimalno povjerenje u stručni proces. Bez navedenog odnosa povjerenja svaki prijedlog može biti doživljen kao pritisak, a svaka procjena kao optužba. Zato se u radu s roditeljima važnim pokazalo kontinuirano stvarati odnos, postaviti jasna pravila, granice komunikacije i očekivanja od procesa rada (Čudina Obradović i Obradović, 2002.; Corey, 2017.; Malčić, 2023.).

U savjetovanju je često izazov što roditelji ponekad pristanu na dogovor kako bi završili postupak, a ne zato što su spremni živjeti po dogovorenim pravilima. U svakodnevicu se tada javljaju

kašnjenja, otkazivanja, neodgovaranje na poruke, promjene rasporeda bez dogovora i osporavanje odluka. Stručni rad u takvim slučajevima mora provjeravati kako roditelji stvarno funkcioniraju nakon postignutog dogovora (Malčić, 2023.; Akarçay Ulutaş i Taşkıran, 2024.). Psihosocijalno savjetovanje u tom dijelu može pomoći da roditelji uoče gdje im dogovor “puca” u svakodnevici i koje korekcije trebaju napraviti kako bi suradnja bila održiva.

3.4. Podrška razvedenim roditeljima u sustavu socijalne skrbi i izvan njega

Razvedeni roditelji u Republici Hrvatskoj mogu dobiti više oblika stručne podrške. Dio podrške nalazi se u sustavu socijalne skrbi, a dio izvan njega.

Što se tiče ustanova u sustavu socijalne skrbi, dominantno mjesto u podršci razvedenim roditeljima ima Obiteljski centar. Prema izvješću o radu za 2024. godinu savjetodavne usluge činile su 90 % svih pruženih usluga (Obiteljski centar, 2025.). U razlozima dolaska najčešće su istaknuti roditeljstvo i odgoj djece, partnerski i obiteljski odnosi, obiteljska medijacija, razvod ili prekid veze te sukobi i nesuradno roditeljstvo nakon razvoda. U izvješću za 2025. godinu stoji da dominantni razlozi dolaska ostaju roditeljstvo i odgoj djece, partnerski i obiteljski odnosi, dok teškoće vezane uz razvode, nesuradno roditeljstvo i medijaciju čine 17 % korisnika. Spomenuti podaci pokazuju da je podrška roditeljima nakon razvoda stalno područje rada Obiteljskog centra na razini cijele države (Obiteljski centar, 2025.; Obiteljski centar, 2026.).

Obiteljski centar nije jedina ustanova u sustavu socijalne skrbi koja radi s roditeljima, obzirom da uslugu psihosocijalnog savjetovanja mogu pružati i domovi socijalne skrbi i drugi pružatelji (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025., čl. 84.). Ipak, Obiteljski centar ostaje jedina ustanova koja o savjetodavnoj podršci vodi sveobuhvatne i javno dostupne statističke podatke na razini svih svojih Područnih službi, osiguravajući time evidenciju i teritorijalnu rasprostranjenost podataka na razini cijele države.

Zakonske odredbe iz čl. 84. (Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/2022., 46/2022., 119/2022., 71/2023., 156/2023. i 61/2025) predviđaju da podrška razvedenim roditeljima ne završava u javnom sustavu. Izvan sustava socijalne skrbi podrška razvedenim roditeljima postoji, ali je

raspršena i neujednačena. Najčešće je pružaju udruge, privatni stručnjaci, medijatori, zdravstveni sustav ili online zajednice. Iako ti oblici pomoći mogu biti vrlo korisni, nisu jednako dostupni svima i često zahtijevaju dodatne troškove. Usluge se za razvedene roditelje pružaju u obliku psihoterapije, savjetodavnog rada u udrugama ili kroz programe za roditelje.

U programima stručnih udruga i stručnih skupova spominju se materijali usmjereni na zajedničko roditeljstvo nakon razvoda, te edukativni modeli rada s roditeljima koji pomažu prilagodbi na nove životne okolnosti i razvijanju vještina konstruktivnog zajedničkog roditeljstva. Spomenuti programi roditeljima nude znanje o reakcijama djece na razvod, o tipičnim pogreškama u ponašanju odraslih i o načinima kako smanjiti opterećenje djeteta. Vrijednost takvih programa nalazi se u tome što roditelj ne mora čekati tešku krizu i intervenciju javnog sustava, već pomoć preventivno može imati i prije nego što se sukob razvije do razine koja traži intenzivniji stručni rad (Centar Rastimo zajedno, 2026.).

Izvan sustava socijalne skrbi, važan dio podrške razvedenim roditeljima odvija se s učiteljima, stručnim suradnicima u školi, pedijatrima i stručnjacima mentalnog zdravlja koji često prvi uoče da dijete teško podnosi razvod ili dolaze u kontakt s roditeljima, iako to često nije prepoznato kao “rad s razvodom”. Dijete može pokazivati pad koncentracije, promjene raspoloženja, povlačenje, agresivnost ili tjelesne tegobe bez jasne medicinske podloge. Ipak, ova vrste podrške roditeljima i djeci često ostaje ispod stručnog radara i rijetko je pokrivena istraživanjima. Međutim, kada stručnjaci iz različitih sustava dobro surađuju, roditeljima je lakše dobiti cjelovitiju podršku. Kada suradnja izostane, roditelji često lutaju između ustanova i svaka ustanova vidi samo dio problema.

Usluge podrške imaju smisla samo ako roditelj vidi zašto bi ih koristio. Znamo da dio roditelja prepoznaje osobnu potrebu za stručnom pomoći u roditeljstvu, te se samoinicijativno obraćaju stručnjacima. Dio pomoć traži tek nakon sudskih sporova, kada su odnosi već teško narušeni. Dio pomoć ne traži samostalno nego dolazi po preporuci suda, centra, odvjetnika ili škole. Zbog toga se u praksi pokazuje da nije dovoljno da usluga postoji. Potrebna je i dostupnost, jasna informacija o svrsi usluge i stručnjak koji može procijeniti što je za pojedinu obitelj najprimjereniji put podrške. Roditelju u akutnom sukobu ne pomaže opća poruka da “treba raditi na odnosu”. Potrebna mu je konkretna procjena: treba li sada savjetovanje, psihosocijalni rad, medijacija, psihoterapija ili kombinacija više oblika podrške (Obiteljski centar, 2025.; Obiteljski centar,

2026.). Psihosocijalno savjetovanje zato može imati važnu poveznicu s drugim sustavima, uz poštovanje granica stručne nadležnosti i zaštite privatnosti.

4. ANALIZA PROVEDBE PSIHOSOCIJALNOG SAVJETOVANJA U OBITELJSKOM CENTRU TIJEKOM 2024. I 2025. GODINE

U nastavku rada statistički će se prikazati dostupni podatci o provedbi usluge psihosocijalnog savjetovanja u Obiteljskom centru tijekom 2024. i 2025. godine. Za statistički prikaz provedbe ove usluge korištena su godišnja Izvješća Obiteljskog centra za 2024. i 2025. godinu kao sveobuhvatni podaci o usluzi psihosocijalnog savjetovanja na nacionalnoj razini. Statistički podaci drugih pružatelja usluge raspršeni su, najčešće su usko vezani uz pojedinog pružatelja takve usluge ili usku korisničku skupinu pojedine ustanove.

Što se tiče Izvješća Obiteljskog centra, ono je za 2024. godinu doneseno u siječnju 2025. godine, a na mrežnoj stranici Obiteljskog centra objavljeno je 11. veljače 2025. godine. Izvješće za 2025. godinu doneseno je u siječnju 2026. godine, a na istoj mrežnoj stranici objavljeno je 9. veljače 2026. godine. Oba dokumenta imaju službeni karakter jer su objavljeni uz odluke o usvajanju izvješća (Obiteljski centar, 2025.; Obiteljski centar, 2026.).

Godišnja izvješća daju podatke o ukupnom broju korisnika, broju usluga, vrstama usluga, načinu dolaska korisnika, spolu, bračnom statusu i razlozima dolaska. Dostupni su i podaci o korisnicima kod kojih su razlozi dolaska povezani s razvodom, rastavom, nesuradnim roditeljstvom i obiteljskom medijacijom. Izvješća ne prikazuju sadržaj pojedinog savjetodavnog procesa niti ishode rada za svakog korisnika.

U kontekstu usluge psihosocijalnog savjetovanja u nastavku rada analiziraju se podaci iz godišnjih izvješća Obiteljskog centra za razdoblje u kojem se usluga statistički prati na razini ustanove, daje se značaj za samu uslugu i izvode zaključci o mogućem tumačenju podataka.

Tablica 4.1. *Podaci o broju usluga i korisnika po područnim službama u 2025. godini*

Područna služba	Broj korisnika	Broj usluga	Omjer usluga na 100 korisnika
------------------------	-----------------------	--------------------	--------------------------------------

Grad Zagreb	4.678	4.071	87,0
Međimurska	3.707	3.365	90,8
Karlovačka	3.670	2.413	65,7
Virovitičko-podravsko	3.417	1.622	47,5
Primorsko-goranska	2.934	1.621	55,2
Zagrebačka	2.940	974	33,1
Osječko-baranjska	2.535	1.725	68,0
Vukovarsko-srijemska	2.449	785	32,1
Dubrovačko-neretvanska	2.380	2.078	87,3
Bjelovarsko-bilogorska	2.056	1.738	84,5
Koprivničko-križevačka	2.064	2.060	99,8
Istarska	1.960	1.614	82,3
Varaždinska	1.883	1.728	91,8
Požeško-slavonska	1.862	403	21,6
Splitsko-dalmatinska	1.674	3.040	181,6
Šibensko-kninska	1.652	1.952	118,2
Brodsko-posavska	1.521	1.283	84,4
Krapinsko-zagorska	1.441	1.682	116,7
Sisačko-moslavačka	1.233	2.162	175,3
Zadarska	996	843	84,6
Ličko-senjska	790	250	31,6

Izvor: Obiteljski centar, 2026.

Tablica 4.1. pokazuje podatke o ukupnom broju usluga i korisnika za pojedinu službu Obiteljskog centra. Podaci pokazuju da su razlike među područnim službama vidljive već na razini osnovnog broja korisnika i usluga. Najveći broj korisnika imala je Područna služba Grad Zagreb, s 4 678 korisnika i 4 071 uslugom. Slijede Međimurska služba s 3 707 korisnika i 3 365 usluga, Karlovačka služba s 3 670 korisnika i 2 413 usluga te Virovitičko-podravsko služba s 3 417 korisnika i 1 622 usluge. Najmanji broj korisnika imale su Ličko-senjska služba, s 790 korisnika i 250 usluga, te Zadarska služba, s 996 korisnika i 843 usluge (Obiteljski centar, 2026.).

Omjer usluga na 100 korisnika pokazuje drukčiju sliku od samog broja korisnika. Splitsko-dalmatinska služba imala je 181,6 usluga na 100 korisnika, a Sisačko-moslavačka 175,3 usluge na

100 korisnika. Takav omjer može upućivati na veći udio ponavljanih savjetodavnih susreta, tretmanskog rada ili rada s manjim brojem korisnika kroz dulji proces. Suprotno tome, Požeško-slavonska služba imala je 21,6 usluga na 100 korisnika, a Vukovarsko-srijemska 32,1 uslugu na 100 korisnika. Niži omjer može značiti veći udio aktivnosti koje obuhvaćaju veći broj korisnika kroz manji broj evidentiranih usluga.

Podaci po službama ne govore izravno koliko je razvedenih roditelja koristilo psihosocijalno savjetovanje u pojedinoj županiji. Ne vidi se ni koliko je korisnika došlo zbog razvoda braka ili izvanbračne zajednice, koliko zbog nesuradnog roditeljstva, a koliko zbog drugih obiteljskih teškoća. Unatoč tome, razlike među službama korisne su za razumijevanje i praćenje opterećenosti sustava, te kretanje promjena u broju usluga ili korisnika.

4.1. Korisnici usluga u 2024. i 2025. godini

Ako govorimo o korisnicima usluga, kod tumačenja podataka, potrebno je razlikovati sve korisnike Obiteljskog centra od korisnika savjetodavnih i tretmanskih usluga. U izvješću za 2025. godinu ukupno je prikazano 47 901 korisnika. Dio podataka prema spolu i načinu dolaska odnosi se na užu skupinu od 12 752 korisnika, jer su edukacijsko-senzibilizacijske aktivnosti izdvojene iz tog prikaza. U izvješću za 2024. godinu odgovarajući prikaz odnosi se na 10 622 korisnika, dok je ukupni broj korisnika 30 234.

Tablica 4.1.1 Ukupan broj korisnika usluga i aktivnosti Obiteljskog centra od 2023. do 2025. godine

Godina	Broj korisnika	Broj usluga i aktivnosti	Promjena broja korisnika u odnosu na prethodnu godinu	Promjena broja usluga u odnosu na prethodnu godinu
2023.	16.268	23.693	-	-
2024.	30.234	31.204	+13.966, odnosno +85,9 %	+7.511, odnosno +31,7 %
2025.	47.901	37.415	+17.667, odnosno +58,4 % prema	+6.211, odnosno +19,9 %

			apsolutnim brojevima	
--	--	--	----------------------	--

Izvor: Izvor: Obiteljski centar, 2025., 2026.

Tablica 4.1.1 pokazuje snažan porast broja korisnika između 2023. i 2025. godine. Broj korisnika porastao je s 16.268 u 2023. godini na 30.234 u 2024. godini, što predstavlja povećanje od 85,9 %. U 2025. godini zabilježen je daljnji rast na 47.901 korisnika, odnosno povećanje od 58,4 % u odnosu na 2024. godinu.

Broj usluga i aktivnosti porastao je s 23.693 u 2023. godini na 31.204 u 2024. godini, što predstavlja povećanje od 31,7 %. U 2025. godini evidentirano je 37.415 usluga i aktivnosti, odnosno 19,9 % više nego u 2024. godini.

Podaci upućuju na stalno povećanje opsega rada Obiteljskog centra, pri čemu je rast broja korisnika izraženiji od rasta broja usluga i aktivnosti. Već na razini ukupnih podataka vidi se rast opsega rada u obuhvatu broja korisnika i usluga. Ipak, taj rast ne znači da je u svim vrstama usluga došlo do jednakog povećanja. Izvješće za 2025. godinu navodi da velikom porastu broja korisnika znatno pridonose edukacijsko-senzibilizacijske aktivnosti, kao što su predavanja i radionice (Obiteljski centar, 2026.). Takve aktivnosti mogu obuhvatiti velik broj sudionika u kraćem vremenu. Psihosocijalno savjetovanje ima drukčiji oblik rada jer se provodi kroz više susreta i kroz stručni odnos korisnika i savjetovatelja zbog čega u statističkim prikazima te usluge očekivano imaju sporiji rast broja korisnika, a veći rast u broju usluga (Tablica 4.1.2).

Tablica 4.1.2 Usluge i korisnici prema trima skupinama rada u 2024. i 2025. godini

Skupina rada	2024. korisnici	2024. usluge/aktivnosti	2025. korisnici	2025. usluge/aktivnosti	Promjena broja korisnika	Promjena broja usluga
Programi	1.480	1.237	1.890	1.411	+410 (+27,7%)	+174 (+14,1%)
Savjetodavne i tretmanske usluge	9.142	30.317	10.861	34.233	+1.719 (18,8%)	+3.916 (12,9%)
Edukacijsko-senzibilizacijske aktivnosti	19.611	884	35.150	1.771	+15.539 (79,2%)	+887 (+100,3%)

Izvor: Obiteljski centar, 2026.

Tablica 4.1.2 razdvaja tri skupine rada: programe, savjetodavne i tretmanske usluge te edukacijsko-senzibilizacijske aktivnosti. Kod programa je broj korisnika porastao s 1.480 na 1.890, što predstavlja povećanje od 27,7 %. Broj usluga i aktivnosti u istoj skupini porastao je s 1.237 na 1.411, odnosno za 14,1 %. Savjetodavne i tretmanske usluge imale su 9.142 korisnika u 2024. godini i 10.861 korisnika u 2025. godini, što predstavlja povećanje od 18,8 %. Broj usluga u toj skupini porastao je s 30.317 na 34.233, odnosno za 12,9 %.

Najveći rast broja korisnika vidljiv je kod edukacijsko-senzibilizacijskih aktivnosti. U 2024. godini u njima je sudjelovalo 19.611 korisnika, a u 2025. godini 35.150 korisnika, što predstavlja povećanje od 79,2 %. Broj aktivnosti u istoj skupini porastao je s 884 na 1.771, odnosno za 100,3 %.

Takvi podaci pokazuju jasan i stabilan rast u svim promatranim skupinama rada. Zabilježen je porast broja korisnika i broja usluga, odnosno aktivnosti u 2025. godini u odnosu na 2024. godinu. Najveći rast broja korisnika vidljiv je kod edukacijsko-senzibilizacijskih aktivnosti, što se u Izvješću (2026.) navodi uz obrazloženje da je Obiteljski centar u 2025. godini pojačao preventivni i informativni rad u zajednici. Kontinuitet u povećanju broja korisnika i broja usluga zabilježen je i u odnosu na savjetodavne i tretmanske usluge. Za psihosocijalno savjetovanje bitan je odnos između broja korisnika i broja usluga. Savjetodavne i tretmanske usluge u 2025. godini imale su 10 861 korisnika i 34 233 usluge. To znači da je na jednog korisnika evidentirano više susreta ili stručnih radnji nego kod edukacijsko-senzibilizacijskih aktivnosti. U psihosocijalnom savjetovanju takav omjer nije neočekivan jer se teškoće korisnika često ne mogu riješiti samo informiranjem. Ako govorimo o teškoćama razvedenih roditelja, tada roditelji često trebaju ponavljane susrete, rad na komunikaciji, smanjenje sukoba i jasnije razlikovanje partnerskog odnosa od roditeljske odgovornosti.

4.1.1. Vrste usluga i način rada u 2025. godini

Za temu rada najvažnije su savjetodavne i tretmanske usluge koje se odnose na savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, savjetovanje u vezi s brakom, roditeljstvom, obitelji i partnerskim odnosima te obiteljsku medijaciju. U tabličnom prikazu u nastavku zadržani su nazivi iz izvješća Obiteljskog centra (2025.) kako bi prikaz ostao usklađen s izvornim podacima i

djelatnostima Obiteljskog centra (Pravilnik o načinu pružanja usluga Obiteljskog centra u radu s korisnicima, 2025).

Tako se pojam *savjetovanje* odnosi na kraću socijalnu uslugu iz Zakona o socijalnoj skrbi čl. 81. koja je ranije objašnjena u teorijskom dijelu rada, te u ovdje prikazanim podacima bilježi rast od 5 % u svim uslugama u 2025. godini. U izvješću za 2025. godinu psihosocijalno savjetovanje prikazano je zajedno s posebnim obvezama maloljetnika. Takav način prikaza otežava potpuno čistu usporedbu s 2024. godinom, u kojoj je psihosocijalno savjetovanje prikazano kao samostalnija kategorija. Ipak, podaci za 2025. godinu daju dobar uvid u opseg rada.

Korisnici kategorije *savjetovanje i psihosocijalno savjetovanje i posebne obveze maloljetnika* na savjetodavni rad u Obiteljskog centra upućeni su od strane zavoda za socijalni rad, policije, suda, državnog odvjetništva ili druge javne službe, te stručni rad obuhvaća socijalnu uslugu savjetovanja u kraćem trajanju ili uslugu psihosocijalnog savjetovanja iz Zakona o socijalnoj skrbi čl. 81. i čl. 83, ovdje i uslugu provođenja posebne obveze maloljetnika prema propisima kojima se uređuje izvršavanje sankcija izrečenih maloljetnicima (Pravilnik o načinu pružanja usluga Obiteljskog centra u radu s korisnicima, 2025).

Kategorija *savjetovanje u vezi s brakom, roditeljstvom, obiteljskim i partnerskim odnosima* obuhvaća savjetodavni rad s korisnicima iz čl. 187. st 2. Zakona o socijalnoj skrbi, kao djelatnost Obiteljskog centra, te se odnosi na korisnike čija problematika i tip savjetodavne intervencije nije obuhvaćen socijalnim uslugama. Korisnici ove kategorije razlikuju se po načinu uključanja u rad Obiteljskog centra. Oni su uključeni u savjetodavni rad dobrovoljnim dolaskom, a nazivaju se samoinicijativnim korisnicima. Duljina trajanja usluge ovisi o individualnoj procjeni potreba korisnika (Pravilnik o načinu pružanja usluga Obiteljskog centra u radu s korisnicima, 2025; Obiteljski centar, 2026.). Ova kategorija obuhvaća socijalnu uslugu savjetovanja u kraćem trajanju ili uslugu psihosocijalnog savjetovanja iz Zakona o socijalnoj skrbi čl. 81. i čl. 83.

Tablica 4.1.1.1 *Vrste usluga u 2025. godini prema broju korisnika i usluga na razini svih Područnih ureda Obiteljskog centra*

Vrsta usluge ili programa	Broj korisnika u 2025.	Broj usluga u 2025.	Udio u svim prikazanim uslugama 2025.
Savjetovanje	886	1.928	5 %
Psihosocijalno savjetovanje i posebne obveze maloljetnika	2.320	9.606	27 %
Savjetovanje u vezi s brakom, roditeljstvom, obiteljskim i partnerskim odnosima	7.219	22.114	62 %
Obiteljska medijacija	408	445	1 %
Programi	1.890	1.411	4 %
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja	28	140	0 %

Izvor: Obiteljski centar, 2026.

Tablica 4.1.1.1. pokazuje da je u 2025. godini najzastupljenija usluga bila savjetovanje u vezi s brakom, roditeljstvom, obiteljskim i partnerskim odnosima. U toj kategoriji evidentirano je 7 219 korisnika i 22 114 usluga. Udio navedene kategorije iznosi 62 % (Obiteljski centar, 2026.). Za temu psihosocijalnog savjetovanja taj podatak ima značajnu vrijednost jer se roditelji s teškoćama tijekom ili nakon razvoda braka očito pojavljuju u većini kao korisnici na temelju samoinicijativnog uključivanja u savjetodavni proces.

Kategorija psihosocijalno savjetovanje i posebne obveze maloljetnika u 2025. godini obuhvatili su 2 320 korisnika i 9 606 usluga. Udio te kategorije iznosi 27 % svih prikazanih usluga (Obiteljski centar, 2026.). Budući da su u izvješću psihosocijalno savjetovanje i posebne obveze maloljetnika prikazani zajedno, podatak treba tumačiti oprezno. Ne može se sa sigurnošću izdvojiti koliki se dio odnosi isključivo na psihosocijalno savjetovanje. Ipak, broj usluga znatno je veći od broja korisnika, što upućuje na procesni rad kroz više susreta. Takav prikaz odgovara zakonskom određenju psihosocijalnog savjetovanja kao usluge koja traje dulje od kraćeg savjetovanja i obuhvaća rad na ponašajnim, emocionalnim, međuljudskim, socijalnim, obrazovnim, razvojnim i organizacijskim teškoćama korisnika. Prema podacima usluga psihosocijalnog savjetovanja druga je najzastupljenija savjetodavna usluga.

Prema Tablici 4.1.1.1. i usluga savjetovanja bilježi rast u promatranom razdoblju te je sljedeća najzastupljenija usluga. Dakle, sve tri kategorije, savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje i savjetovanje u vezi s brakom, roditeljstvom, obiteljskim i partnerskim odnosima u promatranju usporedbi bilježe značajniji rast u uslugama Obiteljskog centra što govori o relevantnosti takvih usluga za korisnike.

Obiteljska medijacija u 2025. godini imala je 408 korisnika i 445 usluga, uz udio od 1 %. Iako je brojčano manja od drugih usluga, za razvedene roditelje ima jasno mjesto jer se često odnosi na ciljano postizanje dogovora o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima djeteta s roditeljem. Izvješće navodi da se u 79 % slučajeva medijacija provodila radi izrade plana zajedničke roditeljske skrbi.

Manji broj medijacijskih postupaka ne treba automatski tumačiti kao smanjenje potrebe za stručnom pomoći u roditeljskim sporovima. Taj broj može se povezati s promjenama propisa i činjenicom da prvi sastanak obiteljske medijacije prije pokretanja postupka razvoda više nema raniji obvezni karakter. Dio pitanja koja su se ranije otvarala u medijacijskom postupku može se sada pojaviti u savjetodavnom ili psihosocijalnom radu. Pritom je važno jasno razlikovati granice pojedinih usluga. Medijacija je usmjerena na postizanje sporazuma, dok psihosocijalno savjetovanje obuhvaća rad na emocijama, komunikaciji, smanjenju sukoba i roditeljskom funkcioniranju. No, takva razlika otvara pitanje stručne osposobljenosti pružatelja usluga, jer rad na roditeljskim sporovima nakon razvoda zahtijeva znanja iz područja obiteljskih odnosa, komunikacije, zaštite dobrobiti djeteta i prepoznavanja rizika.

Tablica 4.1.1.2 Način pružanja savjetodavnih i tretmanskih usluga u 2025. godini

Način pružanja usluge	Udio u 2025. godini
Individualni rad s korisnikom	79 %
Rad s obitelji	10 %
Rad s partnerima	5 %
Roditeljsko savjetovanje	5 %

Izvor: Obiteljski centar (2026)

Tablica 4.1.1.2. pokazuje da u 2025. godini prevladava individualni rad s korisnikom. Taj oblik rada čini 79 % savjetodavnih i tretmanskih usluga. Rad s obitelji čini 10 %, dok rad s partnerima i roditeljsko savjetovanje čine po 5 %.

Takva raspodjela pokazuje da se velik dio stručnog rada odvija kroz neposredan individualni kontakt. U radu s razvedenim roditeljima prevlast individualnog rada može se razumjeti kroz narav postrazvodnih teškoća. Kao što je prikazano u teorijskom dijelu rada, kada je komunikacija roditelja narušena, stručni rad često mora započeti individualno. Cilj je smirivanje reakcija, jasnije sagledavanje problema i priprema za odgovorniju komunikaciju. Tek kada postoje uvjeti za sigurniji razgovor, rad se može širiti na roditeljsku ili obiteljsku razinu. Kod visokog sukoba, sumnje na nasilje ili pritiska na dijete individualni rad može biti nužan prije bilo kakvog zajedničkog susreta.

4.1.2. Način dolaska korisnika i spol korisnika

Način dolaska korisnika pokazuje kako korisnici ulaze u sustav Obiteljskog centra. Dolazak može biti samoinicijativan, prema preporuci ili prema uputnici. Za psihosocijalno savjetovanje taj je podatak bitan jer proces rada traži barem minimalnu motivaciju korisnika. Korisnik koji dolazi samoinicijativno često već prepoznaje potrebu za pomoći. Korisnik koji dolazi prema preporuci ili uputnici može trebati više vremena za prihvaćanje savjetodavnog rada.

Tablica 4.1.2.1. *Korisnici savjetodavnih i tretmanskih usluga prema načinu dolaska i spolu*

Pokazatelj	2024.	2025.
Broj korisnika u prikazu	N = 10 622	N = 12 752
Samoinicijativni dolazak	41 %	37 %
Dolazak prema preporuci	40 %	44 %
Dolazak prema uputnici	19 %	19 %
Korisnice ženskog spola	60 %	60 %
Korisnici muškog spola	40 %	39 %

Izvor: Obiteljski centar, 2025., 2026.

Tablica 4.1.2.1 pokazuje da se način dolaska korisnika nije bitno promijenio između 2024. i 2025. godine. Iz prikaza korisnika izdvojeni su podatci o korisnicima iz kategorija aktivnosti izobrazbe i senzibilizacije obzirom da se pojavljuju jednokratno. Podaci pokazuju da je u 2024. godini samoinicijativno došlo 41 % korisnika, prema preporuci 40 %, dok prema uputnici 19 %. U 2025. godini samoinicijativno je došlo 37 % korisnika, prema preporuci 44 %, a prema uputnici 19 %. Izvješće za 2025. godinu navodi da zbroj samoinicijativnih dolazaka i dolazaka prema preporuci

čini 81 % dobrovoljnih dolazaka. U istom izvješću stoji da 66 % korisnika ne dolazi iz sustava socijalne skrbi (Obiteljski centar, 2026.).

Dakle, ukupno je 81 % dobrovoljnih dolazaka, odnosno korisnici sami traže savjetodavne i tretmanske usluge. Ukoliko dobrovoljnost povežemo s motivacijom korisnika ovaj je podatak jako bitan za psihosocijalno savjetovanje. Savjetovanje ne može dati dobar učinak bez aktivnog sudjelovanja korisnika. Roditelj koji dolazi samo radi formalnog uvjeta može teže prihvatiti rad na vlastitim reakcijama, komunikaciji i roditeljskoj odgovornosti. Visok udio dobrovoljnih dolazaka pokazuje da mnogi korisnici prepoznaju potrebu za pomoći, često i prije nego što teškoća postane predmet obvezujuće intervencije sustava.

U obje godine žene čine većinu korisnika. Udio žena iznosi 60 % u 2024. i 60 % u 2025. godini. Udio muškaraca iznosi 40 % u 2024. i 39 % u 2025. godini (Obiteljski centar, 2025.; 2026.). Izvješća ne povezuju spol s razlogom dolaska, pa se ne može znati jesu li žene češće dolazile zbog roditeljskih pitanja, partnerskih odnosa, osobnih teškoća ili razvoda, no češće su korisnice savjetodavnih i tretmanskih usluga.

Za rad s razvedenim roditeljima bilo bi korisno pratiti postoje li ipak razlike između majki i očeva u korištenju psihosocijalnog savjetovanja, a povezano sa razlozima dolaska. Ako bi se pokazala neravnoteža, psihosocijalno savjetovanje kao usluga moglo bi se usmjeriti na pristupe koji bi roditelje oba spola jasnije poticali na uključivanje u savjetodavni rad ili bi imalo ciljane tretmanske intervencije ovisno o uočenim potrebama.

4.1.3. Razlozi dolaska korisnika

Razlozi dolaska pokazuju zašto se korisnici obraćaju Obiteljskom centru. Za ovaj rad najvažniji su razlozi povezani s roditeljstvom, partnerskim odnosima, obiteljskom komunikacijom, razvodom, nesuradnim roditeljstvom i obiteljskom medijacijom. Ti razlozi nisu uvijek odvojeni u stvarnom životu korisnika. Roditelj može doći zbog djetetova ponašanja, a tijekom savjetovanja može se pokazati da je djetetova teškoća povezana s roditeljskim sukobom. Isto tako, korisnik

može doći zbog partnerske krize, a kasnije se može otvoriti pitanje razvoda i roditeljskog dogovora.

Tablica 4.1.3.1. *Najčešći razlozi dolaska korisnika u 2024. godini*

Razlog dolaska	Udio korisnika
Teškoće i pitanja vezana uz odgoj i roditeljstvo	20 %
Teškoće u bračnim i partnerskim odnosima	10 %
Osobna pitanja	7 %
Teškoće u komunikaciji među članovima obitelji	6 %
Obiteljska medijacija	6 %
Teškoće vezane uz razvod braka ili prekid veze	5 %
Sukobi i nesuradno roditeljstvo nakon razvoda braka	5 %

Izvor: Obiteljski centar, 2025.

Tablica 4.1.3.1. pokazuje da su u 2024. godini najčešći razlog dolaska bile teškoće i pitanja vezana uz odgoj i roditeljstvo, s udjelom od 20 %. Slijede teškoće u bračnim i partnerskim odnosima s 10 %, osobna pitanja sa 7 %, teškoće u komunikaciji među članovima obitelji sa 6 %, obiteljska medijacija sa 6 %, teškoće vezane uz razvod braka ili prekid veze s 5 % te sukobi i nesuradno roditeljstvo nakon razvoda braka s 5 % korisnika (Obiteljski centar, 2025.).

Izvešće za 2025. godinu navodi da su roditeljstvo i odgoj djece ostali među najzastupljenijim razlozima dolaska. Uz njih se izdvajaju problemi u ponašanju djece i maloljetnika te partnerski i obiteljski odnosi (Obiteljski centar, 2026.). Iz toga proizlazi da se u obje godine radi s velikim brojem korisnika čije se teškoće odnose upravo na roditeljstvo, obiteljske odnose i komunikaciju.

Tablica 4.1.3.2. *Razlozi dolaska povezani s razvodom, roditeljstvom i obiteljskim odnosima*

Razlog dolaska ili skupina razloga	2024. korisnici	2025. korisnici
Teškoće i pitanja vezana uz odgoj i roditeljstvo	20 %	20 %
Teškoće u bračnim i partnerskim odnosima	10 %	9 %
Problemi i poremećaji u ponašanju djece i mladih	4 %	11 %
Teškoće vezane uz razvode, nesuradno roditeljstvo i medijaciju	16 %	17 %
Razni oblici nasilja	nije prikazan kao skupni postotak; pojedine kategorije od 0,5 % do 2 %	oko 5 %

Izvor: Obiteljski centar, 2025., 2026.

Tablica 4.1.3.2. donosi podatke koji su najbliže povezani s temom rada. Teškoće i pitanja vezana uz odgoj i roditeljstvo činile su 20 % korisnika u 2024. godini, a isti udio prikazan je i u 2025. godini. Roditeljstvo je, prema tome, najzastupljeniji razlog dolaska u Obiteljski centar u obje promatrane godine.

Teškoće u bračnim i partnerskim odnosima činile su 10 % korisnika u 2024. godini i 9 % korisnika u 2025. godini. Dio korisnika iz te skupine može biti u fazi prije razvoda, dio može tražiti pomoć zbog prekida odnosa, a dio može pokušavati uspostaviti dogovor o roditeljstvu. Izvješća ne pokazuju koliko se tih partnerskih teškoća odnosi na roditelje maloljetne djece. Unatoč tome, podatak potvrđuje da partnerski odnosi zauzimaju dominantan dio savjetodavnog rada.

Skupina razloga vezanih uz razvod, nesuradno roditeljstvo i medijaciju porasla je sa 16 % korisnika u 2024. godini na 17 % korisnika u 2025. godini. Porast za jedan postotni bod ne izgleda velik, ali ga treba čitati zajedno s rastom ukupnog broja korisnika. To znači da su postrazvodne teme ostale kontinuirano prisutne u radu.

U 2024. godini izvješće daje detaljniji popis razloga dolaska. Teškoće vezane uz razvod braka ili prekid veze činile su 5 % korisnika. Sukobi i nesuradno roditeljstvo nakon razvoda braka činili su 5 %. Obiteljska medijacija činila je 6 %, dok je savjetovanje roditelja prije pokretanja postupka razvoda braka činilo 1 %. Zbroj tih kategorija odgovara skupnom podatku od 16 % korisnika (Obiteljski centar, 2025.).

Podaci pokazuju da se rad s razvedenim roditeljima ne pojavljuje samo nakon pravomoćnog razvoda. Roditelji se mogu uključiti prije pokretanja postupka, tijekom prekida odnosa, u fazi dogovaranja roditeljske skrbi ili nakon razvoda, kada se teškoće ponovno pojave zbog novih životnih okolnosti. Takve okolnosti mogu biti novi partnerski odnosi, promjena škole, preseljenje, promjena rasporeda skrbi ili pogoršanje komunikacije između roditelja.

Porast problema i poremećaja u ponašanju djece i mladih s 4 % u 2024. godini na 11 % u 2025. godini ne može se izravno pripisati razvodu. Ipak, taj podatak treba promatrati u vezi s roditeljskim odnosima. Teškoće djece i mladih mogu se pojaviti uz različite obiteljske okolnosti, uključujući razvod roditelja, dugotrajan sukob, promjene kućanstva i nesigurnost u odnosima. Zbog toga psihosocijalno savjetovanje s razvedenim roditeljima ne smije ostati samo na odnosu odraslih,

nego mora obuhvatiti i procjenu položaja djeteta. Značajno bi bilo pratiti i podatke o povezanosti razvoda roditelja i postrazvodnih sukoba sa teškoćama djece i mladi koji se pojavljuju kao korisnici usluge psihosocijalnog savjetovanja u svojim kasnijim životnim razdobljima.

Podaci o nasilju traže oprezno tumačenje. U 2024. godini obiteljsko nasilje u strukturi korisnika Obiteljskog centra činilo je 2 % korisnika, nasilje među partnerima 1 %, nasilje među djecom i mladima 1 %, a nasilje nad djecom 0,5 %. U 2025. godini izvješće navodi da razni oblici nasilja čine oko 5 % korisnika (Obiteljski centar, 2026.).

Podaci Državnog zavoda za statistiku o rodno uvjetovanom nasilju u Hrvatskoj pokazuju ipak drugačije trendove. Prema Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo (2025.) u EUROSTAT-ovom istraživanju o rodno uvjetovanom nasilju, s uzorkom od 23 tisuće ispitanika/ca, 27 % žena izjavljuje da je doživjelo psihološko nasilje od sadašnjeg ili bivšeg partnera, a 8 % njih bilo je žrtva tjelesnog nasilja od partnera, uključujući prijetnje. Najviše nasilja doživjele su žene u dobi od 18 do 29 godina (37 %) (HZJZ, 2025.).

Dakle, nasilje u partnerskim odnosima raširen je problem prisutan u svim slojevima društva, bez obzira na dob, a znamo i bez obzira na obrazovanje ili materijalni status. Takvi podaci pokazuju da se nasilje u partnerskim odnosima ne smije promatrati samo kroz broj korisnika evidentiranih u pojedinoj usluzi. Razlika između podataka Obiteljskog centra i podataka istraživanja o rodno uvjetovanom nasilju može se dijelom objasniti različitim metodologijom prikupljanja podataka, ali i tamnom brojkom nasilja. Tamna brojka odnosi se na slučajeve koji postoje, ali nisu prijavljeni, evidentirani ili prepoznati u službenim evidencijama. Dio osoba koje doživljavaju nasilje ne traži stručnu pomoć zbog straha, srama, financijske ovisnosti, nepovjerenja u institucije ili procjene da nasilje neće biti shvaćeno ozbiljno.

Zbog toga podatke Obiteljskog centra treba tumačiti oprezno. Manji udio nasilja u strukturi korisnika ne znači nužno manju prisutnost nasilja u obiteljskim i partnerskim odnosima. Moguće je da se dio korisnika u evidenciji vodi pod drugim razlozima dolaska, primjerice kroz teškoće u bračnim i partnerskim odnosima, teškoće vezane uz razvod braka ili prekid, te sukobi i nesuradno roditeljstvo nakon razvoda braka. Ili, Obiteljski centar nije ustanova dominantno prepoznata u tretmanu obiteljskog nasilja. U svakom slučaju, kada postoji nasilje ili ozbiljna prijetnja sigurnosti,

psihosocijalno savjetovanje ne može se provoditi jednako kao u slučaju komunikacijskog sukoba bez ugroze. No, psihosocijalno savjetovanje može biti dio šire stručne podrške žrtvi ili tretmana počinitelja nasilja.

4.1.4 Demografska obilježja korisnika

Demografska obilježja korisnika pomažu razumjeti tko koristi savjetodavne i tretmanske usluge. Za temu rada najvažniji je bračni status korisnika jer se iz njega može vidjeti udio razvedenih osoba u savjetodavnim i tretmanskim prikazima. Ipak, bračni status ne daje cjelovitu sliku rada s razvedenim roditeljima. Korisnik može biti u braku, ali dolaziti zbog partnerske krize koja prethodi razvodu. Korisnik može biti dijete, a razlog dolaska može biti roditeljski sukob nakon razvoda. Korisnik može biti razveden, a razlog dolaska može biti roditeljska komunikacija, obiteljska medijacija ili osobna teškoća.

Tablica 4.2.4.1. *Bračni status korisnika u savjetodavnim i tretmanskim prikazima*

Bračni status	2024.	2025.
Dijete	28 %	30 %
Neudana/neoženjen	9 %	10 %
U braku ili izvanbračnoj zajednici	45 %	43 %
Životno partnerstvo	ispod 1 %	ispod 1 %
Razvedena/razveden	16 %	15 %
Udovica/udovac	1 %	2 %

Izvor: Obiteljski centar, 2025., 2026.

Unatoč tome, Tablica 4.1.4.1. pokazuje da je udio razvedenih korisnika stabilan u obje godine. U 2024. godini razvedeni korisnici činili su 16 %, a u 2025. godini 15 % korisnika u savjetodavnim i tretmanskim prikazima. Najveću skupinu čine korisnici u braku ili izvanbračnoj zajednici, s udjelom od 45 % u 2024. godini i 43 % u 2025. godini. Djeca čine 28 % korisnika u 2024. godini i 30 % korisnika u 2025. godini.

Udio razvedenih korisnika treba promatrati zajedno s razlozima dolaska. Ako se promatra samo bračni status, može se steći nepotpuna slika. Dio roditelja može biti u postupku razvoda, a formalno još uvijek biti u braku. Dio djece može biti uključen u savjetovanje zbog teškoća koje su povezane s promjenama nakon razvoda roditelja. Dio korisnika može doći zbog obiteljske medijacije, bez

da se u prikazu odmah vidi šira obiteljska situacija. Zbog toga se rad s razvedenim roditeljima ne može mjeriti samo postotkom razvedenih korisnika.

Podatak da djeca čine 30 % korisnika u 2025. godini bitan je za temu rada jer razvod roditelja nije samo pitanje odraslih osoba. Dijete može biti korisnik zbog narušenog odnosa s roditeljima, teškoća u ponašanju, teškoća u vršnjačkim odnosima, obiteljskog nasilja ili prilagodbe na promjene u obitelji. U radu s razvedenim roditeljima stručnjak mora procijeniti kako dijete podnosi promjenu i je li uključeno u sukob odraslih. Ako dijete prenosi poruke između roditelja, sluša omalovažavanje drugog roditelja ili osjeća pritisak da bira stranu, savjetodavni rad mora zaštititi djetetovu sigurnost i emocionalnu stabilnost.

4.2. Duljina trajanja usluge i granice javno dostupnih podataka

U ovom radu bilo je predviđeno prikazati i duljinu trajanja usluge psihosocijalnog savjetovanja. Službena godišnja Izvješća Obiteljskog centra za 2024. i 2025. godinu ne daju javno objavljen prikaz trajanja niti po kategorijama usluge niti po kategorijama korisnika. Ne daju ni raspored trajanja samo za skupinu razvedenih roditelja. Zbog toga nije moguće prikazati podatke o prosječnom broju susreta ili mjesecima trajanja rada na temelju javno dostupnih izvora.

Zakonski okvir propisuje da se psihosocijalno savjetovanje može odobriti do šest mjeseci, uz mogućnost produljenja za još dva mjeseca prema procjeni. Ipak, zakonsko trajanje ne znači da svaki korisnik koristi uslugu u punom trajanju. Neki korisnici mogu završiti proces ranije, dok drugi mogu trebati dulji i intenzivniji rad unutar dopuštenog roka.

Iz strukture usluga može se posredno zaključiti da psihosocijalno savjetovanje pripada oblicima stručnog rada s dužim vremenskim trajanjem. U 2025. godini psihosocijalno savjetovanje i posebne obveze maloljetnika obuhvatili su 2 320 korisnika i 9 606 usluga. To pokazuje da se s manjim brojem korisnika provodi veći broj stručnih radnji ili susreta. Ipak, bez zasebnog prikaza trajanja po slučaju ne može se pisati o točnom prosjeku trajanja psihosocijalnog savjetovanja.

Za temu razvedenih roditelja taj podatak ima praktičnu važnost. Roditelj koji dolazi zbog kratkog pitanja o komunikaciji s drugim roditeljem može trebati manji broj susreta. Roditelj koji dolazi

zbog dugotrajnog sukoba, iscrpljenosti, nepovjerenja ili pritiska na dijete može trebati dulji proces. Ako postoji nasilje ili sumnja na ugrozu, savjetovanje mora biti povezano s procjenom sigurnosti i suradnjom s drugim sustavima. Vrijedilo bi stoga evidentirati podatke o duljini trajanja pojedinih usluga, a posebice psihosocijalnog savjetovanja, te sagledavanja svrhovitosti vremenskog ograničenja kako propisuje zakonodavac.

4.3. Usporedba podataka iz 2024. i 2025. godine te prijedlog boljeg praćenja ishoda

Usporedba 2024. i 2025. godine pokazuje nekoliko jasnih kretanja. Raste broj korisnika i broj usluga u savjetodavnom i tretmanskome radu. Savjetodavne i tretmanske usluge imale su u 2025. godini 18,8 % više korisnika u odnosu na 2024. godinu. U broju usluga zabilježeno je povećanje od 58,4 % u odnosu na 2024. godinu. Taj rast pokazuje povećanu potrebu za stručnim radom koji ne obuhvaća samo informiranje, nego i procesnu podršku korisnicima.

Nadalje, obiteljska medijacija bilježi evidentan pad. U 2025. godini obiteljska medijacija činila je svega 1 % prikazanih usluga. Pad medijacije treba tumačiti oprezno jer je povezan s promjenom propisa i ukidanjem obveznog prvog sastanka medijacije prije pokretanja postupka razvoda. Manji broj medijacijskih postupaka ne znači nužno manju potrebu roditelja za pomoći u dogovaranju skrbi za dijete. Dio tih potreba možda se premjestio u savjetovanje ili psihosocijalno savjetovanje što nam je važno znati i bilo bi vrijedno analizirati na koji način takve sporove roditelji onda rješavaju unutra usluge psihosocijalnog savjetovanja.

Sljedeće, postrazvodne teme ostaju stabilno prisutne među razlozima dolaska korisnika. U 2024. godini teškoće vezane uz razvode, nesuradno roditeljstvo i medijaciju činile su 16 % korisnika. U 2025. godini činile su 17 % korisnika. Ti podatci pokazuju da se kontinuirano održava potreba za rad s korisnicima čije su teškoće povezane s prekidom partnerskog odnosa, roditeljskim sukobom i potrebom za dogovorom oko djeteta.

Statistički prikaz ima i jasna ograničenja. Izvješća ne izdvajaju pokazatelje samo za psihosocijalno savjetovanje razvedenih roditelja. Veći dio podataka prikazan je na razini svih savjetodavnih i

tretmanskih usluga ili kroz šire skupine razloga dolaska. Zbog toga nije moguće s potpunom sigurnošću prikazati koliko se postupaka psihosocijalnog savjetovanja odnosilo samo na razvedene roditelje. Takav način prikaza štiti privatnost korisnika, ali otežava detaljniju analizu.

Za psihosocijalno savjetovanje, uz jasnu kategoriju korisnika razvedenih roditelja, bilo bi korisno uvesti oznaku faze razvoda. Prva faza mogla bi obuhvatiti razdoblje prije pokretanja postupka razvoda. Druga faza mogla bi obuhvatiti vrijeme trajanja sudskog postupka. Treća faza mogla bi obuhvatiti razdoblje nakon pravomoćnog razvoda. Četvrta faza mogla bi obuhvatiti kasniji povratak korisnika u Obiteljski centar zbog novih životnih okolnosti, primjerice promjene škole, preseljenja, novog partnerskog odnosa ili promjene rasporeda skrbi.

Bilo bi korisno pratiti i početno stanje te stanje na kraju savjetodavnog procesa. Početna procjena mogla bi obuhvatiti razinu roditeljskog sukoba, način komunikacije, uključenost djeteta u sukob, sigurnosne rizike i cilj korisnika. Završna procjena mogla bi obuhvatiti promjene u istim područjima. Podaci bi se mogli voditi anonimizirano, bez narušavanja privatnosti korisnika.

Kod razine roditeljskog sukoba mogla bi se koristiti jednostavna trostupanjska procjena. Niska razina značila bi povremene nesporazume bez uključivanja djeteta u sukob. Srednja razina značila bi učestale prijepore, teškoće u dogovoru i povremeno opterećivanje djeteta. Visoka razina značila bi ponašanja kao npr. trajne i intenzivne sukobe, pritisak na dijete, omalovažavanje drugog roditelja, prijetnje ili sumnju na nasilje. Takva podjela ne bi bila klinička ili pravna kvalifikacija, zadržala bi anonimnost korisnika a mogla bi biti stručna orijentacija za planiranje i vrednovanje rada.

Podaci iz 2024. i 2025. godine daju dovoljno čvrstu osnovu za daljnji tijek rada. Kontinuirano raste broj korisnika i broj pruženih usluga Obiteljskog centra. Savjetodavne i tretmanske usluge čine velik dio stručnog rada. Psihosocijalno savjetovanje ima visok udio u broju usluga i upućuje na rad s korisnicima kroz zahtjevnije procese. Razvod, nesuradno roditeljstvo i medijacija trajno su prisutni među razlozima dolaska korisnika, te dominiraju korisnici uključeni u savjetodavne i tretmanske usluge dobrovoljno. Obiteljski centar je prepoznat kao pružatelj tih usluga, a korisnici spremni na traženje pomoći. U daljnjoj analizi i praćenju rada pojedinih kategorija korisnika pokazuje se da nije dovoljno pratiti samo broj korisnika. Ako govorimo primjerice o kategoriji

razvedenih roditelja, potrebno je jasno razlikovati ovu kategoriju korisnik i pratiti razinu sukoba, trajanje rada i promjene koje nastaju tijekom savjetodavnog procesa, te na koji način psihosocijalno savjetovanje moguće kompenzira manji broj postupaka medijacije.

5. PRIMJERI IZ PRAKSE

Podaci iz prethodnog poglavlja pokazuju da se problemi kao što su narušena komunikacija, nesuradno roditeljstvo, prijepori oko uzdržavanja, teškoće u dogovaranju osobnih odnosa djece s roditeljima, i potreba za podrškom u roditeljstvu, pojavljuju kroz kategoriju teškoće vezane uz razvode, nesuradno roditeljstvo i medijaciju. U nastavku poglavlja, sadržaj i realne okolnosti u kojima se provodi psihosocijalno savjetovanje s roditeljima ove kategorije bit će potkrepljeni sa dva primjera iz prakse provedbe psihosocijalnog savjetovanja.

Prvi primjer prikazuje individualno savjetovanje sa svakim od roditelja zasebno u visoko konfliktnom odnosu, u kojem je postignut djelomičan pomak. Drugi primjer prikazuje roditeljsko savjetovanje u paru u kojem je, uz očuvanu osnovnu spremnost roditelja na suradnju, postignut dogovor bez daljnje eskalacije sukoba.

5.1 Prikaz primjera 1 iz prakse

M. S. i A. S. su roditelji dvoje zajedničke maloljetne djece predškolske dobi. Djeca su urednog razvoja i polaznici su dječjeg vrtića. M. S. i A. S. ne žive zajedno šest mjeseci. Majka A. S. s djecom je iselila iz zajedničkog kućanstva, dok otac M. S. ostvaruje susrete i druženja s djecom. A. S. ima stabilno zaposlenje, dok M. S. radi povremene poslove, ponekad i na terenu. U vrijeme uključivanja roditelja u psihosocijalno savjetovanje pred sudom je bio u tijeku postupak radi razvoda braka. Roditelji u postupku obveznog savjetovanja pri nadležnom Zavodu za socijalni rad nisu postigli dogovor o planu zajedničke roditeljske skrbi. Najspornije pitanje odnosilo se na iznos uzdržavanja djece.

Uz postupak razvoda braka, u tijeku je bio i kazneni postupak protiv M. S. zbog nasilja u obitelji na štetu bivše partnerice. Komunikacija roditelja bila je narušena. Roditelji su teško postizali

dogovore o skrbi za djecu, preuzimanju djece, učestalosti kontakata i drugim svakodnevnim pitanjima iz područja odgoja i brige o djeci. U psihosocijalno savjetovanje uključeni su prema uputnici Zavoda za socijalni rad. Cilj savjetovanja bio je stabilizirati minimalnu roditeljsku komunikaciju, pomoći roditeljima da bolje prepoznaju razvojne potrebe djece te pružiti podršku u razdoblju u kojem roditeljska skrb još nije bila definirana sudskom odlukom.

Oboje roditelja pristalo je na zajedničko psihosocijalno savjetovanje. Ipak, već nakon početnog kontakta pokazalo se da zajednički susreti nisu primjeren oblik rada. Razina sukoba bila je visoka, a prisutnost kaznenog postupka zahtijevala je oprez u procjeni sigurnosti i granica zajedničkog rada. Savjetovanje je zato nastavljeno individualno sa svakim roditeljem. Takav način rada omogućio je da svaki roditelj dobije prostor za obradu vlastitih teškoća, bez pretvaranja savjetodavnog susreta u novu situaciju sukoba.

U prvoj fazi savjetovanja rad je bio usmjeren na stabilizaciju minimalne i pozitivne komunikacije roditelja. To je značilo usmjeravanje roditelja na kratke, jasne i konkretne poruke koje se odnose na djecu, bez vraćanja na partnerske povrede i međusobne optužbe. Nakon početne stabilizacije otvoren je prostor za rad na emocionalnim teškoćama, organizacijskim pitanjima, pravnim dvojbama i odgojnim temama. Kod oba roditelja pokazalo se da u savjetodavni proces ulaze s različitim očekivanjima. Razlikovali su se i prema stupnju spremnosti na osobnu promjenu, prihvaćanju činjenice razvoda i sposobnosti da partnerski odnos odvoje od roditeljske odgovornosti.

Psihosocijalno savjetovanje trajalo je šest mjeseci. Tijekom tog razdoblja komunikacija roditelja uglavnom se stabilizirala, a daljnja eskalacija sukoba djelomično je prevenirana. Roditelji su postupno počeli primjenjivati ranija pozitivna iskustva iz savjetovanja pri rješavanju svakodnevnih spornih situacija. To je bilo vidljivo u konkretnijem dogovaranju oko djece i u boljem prepoznavanju situacija u kojima sukob šteti djeci. Ipak, zajednički rad roditelja ni nakon šest mjeseci nije bio prikladan. Roditelji su se i dalje povremeno dovodili u situacije verbalne eskalacije sukoba pred djecom, te je kontinuirano bilo potrebna stručna osjetljivost na dobrobit djece.

U ovom primjeru psihosocijalno savjetovanje može se ocijeniti ograničeno uspješnim, premda smo govorili o nezahvalnosti kategorizacije savjetovanja uspješnim ili neuspješnim bez mjerljivih

pokazatelja. Nije postignuta potpuna roditeljska suradnja, niti je bilo moguće provoditi zajedničke susrete roditelja. Ipak, postignut je napredak u smanjenju intenziteta sukoba, jasnijem dogovaranju svakodnevnih pitanja i približavanje dogovoru o uzdržavanju djece. Postupak razvoda braka okončan je tijekom trajanja savjetovanja jer su i roditelji prema kraju procesa savjetovanja imali jasniji dogovor oko spornog pitanja uzdržavanja.

Primjer pokazuje da uspjeh psihosocijalnog savjetovanja ne mora uvijek značiti potpunu obnovu roditeljske suradnje. U konfliktnijim odnosima uspjeh može biti i sprječavanje daljnje eskalacije, smanjenje štete za djecu i postizanje minimalnog funkcionalnog dogovora.

5.2 Prikaz primjera 2 iz prakse

F. H. i K. K. bivši su izvanbračni partneri koji su zajednicu prekinuli prije devet godina. Žive u odvojenim kućanstvima. F. H. ima novu izvanbračnu zajednicu, dok K. K. živi s njihovo dvoje zajedničke djece. Riječ je o dvjema djevojčicama školske dobi. Roditelji imaju sklopljen Plan zajedničke roditeljske skrbi. Plan su uglavnom poštivali, a dosadašnje nesuglasice uspijevali su rješavati dogovorom.

Roditelji su se uključili u psihosocijalno savjetovanje prema preporuci Zavoda za socijalni rad. Do preporuke je došlo nakon što se majka K. K. obratila Zavodu tražeći povećanje iznosa uzdržavanja. Roditelji se oko tog pitanja nisu mogli dogovoriti. Neslaganje oko uzdržavanja postupno se odrazilo na njihovu komunikaciju i sposobnost dogovaranja o svakodnevnim pitanjima vezanima uz djecu. Problem koji je na početku izgledao kao financijski prijepor počeo je opterećivati širi roditeljski odnos.

F. H. i K. K. dobrovoljno su pristali na psihosocijalno savjetovanje. Iako je komunikacija među njima bila narušena, sukob nije bio takve razine da bi onemogućio zajednički savjetodavni rad. Zbog toga se savjetovanje moglo provoditi s oba roditelja. Rad je bio usmjeren na definiranje zajedničkog problema, traženje sporazumnog rješenja i ponovnu stabilizaciju roditeljske komunikacije. Za razliku od prvog primjera, roditelji su u ovom slučaju zadržali osnovnu sposobnost razgovora o djeci, što je omogućilo brži ulazak u sadržaj savjetodavnog rada.

Tijekom savjetovanja pokazalo se da pitanje uzdržavanja nije jedini ni stvarni izvor sukoba. Iza financijskog prijepora nalazila se emocionalna povrijeđenost majke zbog nove izvanbračne zajednice oca, nerazriješeni osjećaji povezani s prekidom ranijeg odnosa i strah od mogućeg jačeg povezivanja djece s roditeljem s kojim ne žive. Takva spoznaja bila je važna jer je savjetodavni rad mogao prijeći s površinskog pitanja iznosa uzdržavanja na dublje teškoće koje su održavale sukob.

Savjetovanje je zato bilo usmjereno na prepoznavanje emocionalnih reakcija, jasnije razlikovanje roditeljskog odnosa od bivšeg partnerskog odnosa i razvoj komunikacije koja ne šteti djeci. Roditelji su kroz savjetodavni proces radili na tome da pitanje novog partnerskog odnosa ne prenose na roditeljske dogovore. Važan dio rada odnosio se na psihoedukaciju o emocionalnim, komunikacijskim i socijalnim vještinama. Roditelji su postupno prepoznavali kako nerazriješene povrede iz prošlosti mogu utjecati na sadašnje roditeljske odluke.

Psihosocijalno savjetovanje trajalo je šest mjeseci. U tom razdoblju roditelji su uspjeli riješiti sukob bez pokretanja novog sudskog postupka. Uspjeli su prebroditi krizni trenutak u roditeljskom odnosu i ponovno uspostaviti prihvatljiviju komunikaciju. Nakon završetka zajedničkog savjetovanja majka K. K. nastavila je individualno savjetovanje, s ciljem daljnjeg rada na emocionalnom prihvaćanju prekida izvanbračne zajednice.

U usporedbi s prvim primjerom, u ovom primjeru psihosocijalno savjetovanje može se ocijeniti uspješnijim. Roditelji su dobrovoljno pristali na rad, razina sukoba nije onemogućila zajedničke susrete, a stvarni izvor teškoća prepoznat je tijekom procesa. Savjetovanje je pomoglo roditeljima da prijepor oko uzdržavanja ne preraste u dugotrajan sudski spor i da roditeljsku komunikaciju ponovno usmjere prema potrebama djece. Nastavak individualnog rada majke pokazuje da se zajednički roditeljski problem može djelomično riješiti, dok pojedini roditelj i dalje treba prostor za osobnu emocionalnu obradu, te nekadašnje obiteljsko savjetovanje postane individualno.

6. RASPRAVA I PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE PROVEDBE PSIHOSOCIJALNOG SAVJETOVANJA

Analiza Izvješća Obiteljskog centra za 2024. i 2025. godinu pokazuje rast ukupnog broja korisnika te rast broja usluga i aktivnosti. Najveći rast broja korisnika vezan je uz edukacijsko-konzultacijske aktivnosti, ali rast postoji i kod savjetodavnih i tretmanskih usluga. Savjetodavne i tretmanske usluge imale su u 2025. godini 18,8 % više korisnika u odnosu na 2024. godinu. U broju usluga zabilježeno je povećanje od 58,4 % u odnosu na 2024. godinu.

U 2025. godini najzastupljenija usluga bila je savjetovanje u vezi s brakom, roditeljstvom, obiteljskim i partnerskim odnosima, s 7.219 korisnika i 22.114 usluga. Psihosocijalno savjetovanje i posebne obveze maloljetnika imale su 2.320 korisnika i 9.606 usluga. Obiteljska medijacija imala je 408 korisnika i 445 usluga. Ti podaci pokazuju da se velik dio rada u uslugama koje su psihosocijalno savjetovanje ili usko vezane uz psihosocijalno savjetovanje usmjerava prema roditeljstvu, obiteljskim odnosima i emocionalno zahtjevnijim teškoćama, te da takav rad obuhvaća više usluga na manji broj korisnika.

Razvod, nesuradno roditeljstvo i medijacija čine 16 % korisnika u 2024. i 17 % korisnika u 2025. godini. Podaci podupiru tvrdnju da psihosocijalno savjetovanje nije samo mjesto opće obiteljske podrške, već je važan prostor stručnog rada s roditeljima nakon prekida partnerskog odnosa. Razvod se u podacima pojavljuje kroz više kategorija: razvod ili prekid veze, nesuradno roditeljstvo, medijacija, narušeni odnosi roditelja i djece, komunikacijske teškoće, roditeljstvo i odgoj djece. Navedena raspršenost razloga uključivanja u savjetodavni rad pokazuje da roditeljski problemi nakon razvoda nisu izolirani, nego se preklapaju s emocionalnim, komunikacijskim i organizacijskim teškoćama.

Za buduće praćenje rada korisno je jasnije razdvojiti psihosocijalno savjetovanje od posebnih obveza maloljetnika, osobito u sažetim prikazima. Korisno bi bilo i pratiti broj razvedenih roditelja s maloljetnom djecom, fazu razvoda, razinu roditeljskog sukoba, uključenost djeteta u sukob, broj susreta i razlog završetka procesa. Ti podaci ne bi smjeli sadržavati identitet korisnika. Dovoljni su anonimni pokazatelji koji bi omogućili bolje planiranje usluga i realniju procjenu potreba korisnika.

Idući prijedlog odnosi se na ishode savjetovanja. Obiteljski centar kroz svoja Izvješća već prikazuje broj korisnika i broj usluga. Sljedeći korak mogao bi biti praćenje mjerljivih ishoda kao npr. smanjenje sukoba, poboljšanje komunikacije, prestanak prenošenja poruka preko djeteta,

stabilniji dogovori i bolja emocionalna regulacija roditelja. Ti ishodi mogu se pratiti kroz kratku stručnu procjenu na početku i kraju procesa i/ili samoprocjene samih korisnika. Praćenje ishoda ne bi zamijenilo stručno izvješće o radu u pojedinom slučaju, ali bi omogućilo bolji uvid u promjene koje se događaju tijekom psihosocijalnog savjetovanja.

Obzirom da se u radu s razvedenim roditeljima nerijetko preklapaju usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i medijacije, prijedlog za daljnji rad odnosi se na jačanje povezanosti navedenih usluga. Roditelj koji dolazi u visokom sukobu možda nije spreman za medijaciju. Roditelju u visokom sukobu može trebati savjetodavna priprema, smirivanje emocionalnih reakcija i jasnije sagledavanje djetetovih potreba. S druge strane, roditelji koji su već spremni na dogovor mogu brže prijeći u medijacijski postupak. Dakle potrebna je individualna stručna procjena, te ponekad kombinacija spomenutih usluga. Treba pri tome iznaći mehanizme praćenja svake od usluga zasebno, ali i razlikovanje kategorija korisnika kojima je potrebna kombinacija usluga.

Nadalje, budući da se pokazuje da djeca čine znatan dio korisničke strukture, potrebno je u radu s razvedenim roditeljima sustavno procjenjivati je li dijete izloženo neprimjerenim ponašanjima, kao npr. pritisku, prenošenju poruka, omalovažavanju drugog roditelja ili traženju da zauzme stranu. Psihosocijalno savjetovanje treba imati jasan zaštitni smjer kada se rizici te vrste prepoznaju. Prikaz primjera iz prakse rada potkrjepljuje potrebu jačanja stručnih intervencija koje pravodobno prepoznaju rizike za dijete i roditeljima pomažu da sukob ne prenesu na dijete.

Jedan od prijedloga, koji možda nije toliko u fokusu ovog rada, može se odnositi na uočene razlike u psihosocijalnom savjetovanju prema omjeru broja usluga i korisnika među službama. Razlike same po sebi nisu problem, jer potrebe lokalnih zajednica nisu iste. Problem nastaje ako razlike proizlaze iz nejednake dostupnosti stručnjaka, prostora ili programa. Korisno bi bilo pratiti prosječno vrijeme čekanja na prvi susret, broj korisnika po stručnom radniku i dostupnost psihosocijalnog savjetovanja u svakoj službi. Ti podaci pomogli bi planiranju zapošljavanja stručnih kadrova i ujednačavanju dostupnosti.

Budući da statistika ne prikazuje sadržaj savjetodavnog procesa, stručna literatura može dobiti veću vrijednost ako se dodaju stvarni anonimizirani primjeri. Primjeri moraju biti napisani bez prepoznatljivih podataka i uz poštovanje pravila privatnosti. Svaki primjer treba pokazati stručni

postupak, a ne senzacionalne životne okolnosti. Tako bi se povezali brojevi iz izvješća s konkretnim radom na komunikaciji, emocionalnoj regulaciji, roditeljskim granicama i zaštiti djeteta.

Ovdje prikazana dva primjera iz prakse potvrđuju da psihosocijalno savjetovanje s razvedenim roditeljima nema isti tijek ni isti ishod u svim obiteljskim situacijama. U prvom primjeru prisutni su visoki sukob, kazneni postupak zbog nasilja u obitelji, teškoće u dogovoru o skrbi za djecu i nemogućnost zajedničkog rada roditelja. U drugom primjeru roditelji imaju narušenu komunikaciju, ali zadržavaju dovoljnu razinu suradnje za zajedničke susrete. Upravo razlika između ta dva primjera pokazuje zašto je u praksi važno na početku procijeniti razinu roditeljskog sukoba, sigurnosne rizike, motivaciju roditelja i položaj djece te rad prilagođavati specifičnim potrebama svakog pojedinog slučaja.

U oba prikazana slučaja vidljivo je da se formalni razlog dolaska ne veže isključivo uz savjetovanje razvedenih roditelja, te se ne smije tumačiti preusko. Kod prvih roditelja sporno pitanje bilo je uzdržavanje i roditeljska skrb, ali stvarni rad obuhvatio je izraženi i intenzivan sukob, nasilje, komunikaciju i zaštitu djece. Kod drugih roditelja početni razlog bio je zahtjev za povećanjem uzdržavanja za djecu, ali se tijekom rada pokazalo da iza sukoba stoje nerazriješene emocije i strah vezan uz promjene u obiteljskim odnosima.

Nadalje, prikazani primjeri ukazuju na prednost psihosocijalnog savjetovanja u trajanju od šest mjeseci u odnosu na kraću intervenciju usluge savjetovanja. Pokazuje se razlika u svrsi i opsegu, pri čemu psihosocijalno savjetovanje daje prostora za dublji stručni rad s emocionalnim teškoćama, komunikacijskim zastojećima i obrascima ponašanja koji nerijetko otežavaju roditeljsku suradnju u bilo kojoj fazi nakon razvoda. I ovdje prikazani primjeri ukazuju da rad s roditeljima nakon razvoda braka zahtjeva nerijetko upravo rad na emocionalnoj stabilizaciji, boljem funkcioniranju, smanjenju sukoba i jačanju osobnih i roditeljskih kapaciteta. Zbog toga kod pojedinih korisnika savjetovanje u kraćem trajanju nema smisla i teško može postići promjene ili prevladavanje krize. Ostaje ipak pitanje u kojem opsegu je takva potreba korisnika pravovremeno prepoznata, a u kojem omjeru roditelji konzumiraju uslugu savjetovanja u trajanju tri do pet susreta, te izostaje mogućnost uređenja partnerskog odnosa i zaštite djeteta od rizika kao što su izloženost napetosti, sukobu i nesigurnosti.

Ako govorimo o prikazanim primjerima možemo uočiti da se potrebe roditelja za psihosocijalnim savjetovanjem mogu razlikovati, te zahtijevaju širok spektar znanja, tehnika i metoda rada, uključujući razumijevanje pravnih i psihosocijalnih obilježja obiteljskih sukoba, prepoznavanje osobnih i roditeljskih kapaciteta, vještine lociranja i jačanja resursa, emocionalnog izražavanja, kriznog komuniciranja i komunikacijskih vještina u najširem smislu. Dakle, spoj znanja, vještina, etičkih standarda i sposobnosti primjene stručnih metoda u stvarnim situacijama, a što potvrđuju zakonske pretpostavke za pružanje usluge u vidu dodatne izobrazbe i odobrenja za samostalan rad stručnih radnika koji provode uslugu savjetovanja (vidi poglavlje 2.1.).

Primjeri slikovito ukazuju i na položaj korisnika u procesu savjetovanja. Drugim riječima, gradnja odnosa povjerenja i suradnje, osjećaja sigurnosti, poštivanja privatnosti i aktivno sudjelovanje korisnika trebaju biti stalno prisutni u radu (Janković, 2004., Corey, 2017.). Pretpostavka aktivnog sudjelovanja i motivacije korisnika pokazuje se ključna u imenovanju problema, aktiviranju promjene i aktiviranju vlastitih snaga, te i u ovdje prikazanim primjerima čini značajnu razliku u doseg psihosocijalnog savjetovanja kao pomoći u otklanjanju teškoća u različitim područjima života.

Prikazani primjeri daju još nekoliko novih prijedloga za unapređenje prakse, a u odnosu na sustavnije povezivanje prakse sa statističkim izvješćima. Prvo, bilo bi korisno jasnije pratiti fazu u smislu braka ili razvoda u kojoj se roditelji uključuju u savjetovanje. Roditelji prije razvoda, roditelji tijekom sudskog postupka i roditelji godinama nakon prekida odnosa nemaju iste potrebe. Drugo, potrebno je bilježiti spomenutu razinu roditeljskog sukoba jer ona snažno utječe na mogućnost zajedničkog rada i rizike za dijete. Treće, važno je razlikovati slučajeve u kojima je savjetovanje primjeren oblik podrške od slučajeva u kojima je potrebna zaštitna intervencija kao npr. zaštita žrtve nasilja ili drugi oblik stručne pomoći.

Prema dostupnim podacima može se zaključiti da psihosocijalno savjetovanje ima važno mjesto u savjetodavnom radu ali javna izvješća ne omogućuju cjelovitu procjenu njegove učinkovitosti. Izvješća daju dobar prikaz obuhvata, strukture i razloga dolaska. Za procjenu učinka potrebni su novi anonimni pokazatelji ishoda. U radu s razvedenim roditeljima najvažnije je pratiti ne samo broj korisnika, nego i promjene u roditeljskoj komunikaciji, smanjenje sukoba i položaj djeteta nakon uključivanja roditelja u stručni proces. Dakle, korisno bi bilo pratiti ishod savjetovanja kroz

konkretne pokazatelje, kao što su smanjenje sukoba, bolja komunikacija, dogovor oko djeteta, prestanak uključivanja djeteta u sukob i potreba za nastavkom individualnog rada.

U svakodnevnoj praksi nam zato podatci o broju korisnika u tom smislu ne znače puno. Potrebno je pratiti što se tijekom savjetovanja mijenja. Ovdje prikazan prvi primjer ukazuje da savjetovanje može imati vrijednost i kada ne dovede do zajedničkog rada s roditeljima, ako se pritom smanji eskalacija i postigne minimalni dogovor. Drugi primjer ukazuje da savjetovanje može spriječiti pokretanje novog sudskog postupka kada roditelji imaju dovoljno očuvanu spremnost na razgovor. Takvi pokazatelji mogu pomoći u psihosocijalnom savjetovanju u planiranju rada, boljem razlikovanju potreba korisnika i razvoju stručnih postupaka koji su prilagođeni stvarnoj razini roditeljskog sukoba.

7. ZAKLJUČAK

Razvod braka mijenja svakodnevni život roditelja i djece, ali ne prekida roditeljsku odgovornost. Nakon prestanka partnerskog odnosa roditelji i dalje moraju donositi odluke o djetetu, dogovarati skrb, održavati komunikaciju i brinuti za dijete. Kada roditeljska suradnja izostane, dijete može biti izloženo napetosti, nesigurnosti, pritisku i sukobu lojalnosti. S druge strane, roditelj u takvim okolnostima može doživljavati povećanu razinu stresa, frustracije i osjećaja nemoći. Može se javiti osjećaj neuspjeha u roditeljskoj ulozi, nesigurnost u vlastite odluke te pojačana emocionalna iscrpljenost. Također, roditelj može razviti obrambene obrasce ponašanja, povlačenja, povećane kontrole ili konfliktnog ponašanja. Zato stručna podrška roditeljima nakon razvoda ima važno mjesto u sustavu socijalne skrbi.

Psihosocijalno savjetovanje pokazuje se kao socijalna usluga koja može odgovoriti na opisane složenije teškoće roditelja nakon razvoda. Za razliku od kraćeg savjetovanja, ono ne ostaje samo na informiranju ili kratkom usmjeravanju korisnika. Riječ je o procesu rada koji obuhvaća emocionalne teškoće, komunikacijske zastoje, obrasce ponašanja, roditeljsku odgovornost i obiteljske odnose. Psihosocijalno savjetovanje kao strukturirani proces u pet faza postupno vodi osobu od prepoznavanja poteškoće do pronalaska rješenja i osnaživanja za samostalno suočavanje

s budućim izazovima. U radu s razvedenim roditeljima takav oblik podrške može pomoći roditelju da jasnije razlikuje, imenuje problem, smanji intenzitet sukoba i razvije prihvatljiviji način suradnje s drugim roditeljem.

Analiza statistički dostupnih podataka o psihosocijalnom savjetovanju u ustanovi Obiteljskog centra za 2024. i 2025. godinu govori o vrsti usluga, broju korisnika i broju usluga u savjetovanju, psihosocijalnom savjetovanju, obiteljskoj medijaciji, programima i psihosocijalnom tretmanu radi prevencije nasilničkog ponašanja. Podaci daju dobar prikaz strukture korisnika, razloga dolaska korisnika, opterećenosti sustava i područja u kojima se stručna pomoć najčešće primjenjuje.

Podaci pokazuju rast ukupnog broja korisnika i usluga. Vidljiv je rast edukacijsko-senzibilizacijskih aktivnosti, ali i rast savjetodavnih i tretmanskih usluga pri čemu dominiraju socijalne usluge kraćeg savjetovanja i psihosocijalnog savjetovanja. Dakle, potreba tih usluga je kontinuirano prisutna i upućuje na rad s korisnicima kroz zahtjevnije procese. Podaci dalje ukazuju da prevladavaju usluge u koje se korisnici uključuju dobrovoljno, što govori da korisnici prepoznaju vrijednost usluga, kao i o njihovom osobnom interesu za savjetodavni rad.

Uvidom u statističke podatke pokazalo se da se savjetodavne i tretmanske usluge roditeljima suočenima sa teškoćama nakon razvoda pojavljuju kroz puno širi spektar tema - roditeljstvo, odgoj djece, obiteljski i partnerski odnosi, nesuradno roditeljstvo, obiteljska medijacija i ponašanje djece i mladih. Obzirom na ovu raspršenost važno je rad s razvedenim roditeljima promatrati šire od samog postupka razvoda.

Spomenuti podaci, međutim, ne omogućuju potpuno izdvajanje psihosocijalnog savjetovanja razvedenih roditelja kao samostalne skupine. U izvješćima se dio podataka prikazuje zajedno s drugim savjetodavnim i tretmanskim uslugama, pa nije moguće precizno utvrditi koliko je razvedenih roditelja koristilo uslugu, koliko je proces trajao, s kojim ciljem je započeo i koji je bio tijek rada. Ako govorimo o korisničkoj skupini razvedenih roditelja, u buduće bi bilo svrhovito pratiti razinu sukoba, trajanje savjetodavnog rada i evidentirati promjene koje nastaju tijekom savjetodavnog procesa.

Prikaz primjera iz prakse dodatno pokazuje značaj psihosocijalnog savjetovanja, te da savjetovanje nema jednak tijek u svim obiteljima. U primjerima prikazanim u ovom radu mogli smo vidjeti da

su roditelji ponekad u visokom sukobu, uz prisutne druge sudske postupke i teškoće u dogovoru o djeci. Kao i da, često iza sukoba stoje nerazriješene emocije i strahovi koji se kroz psihosocijalno savjetovanje mogu emocionalno obraditi. Također da u psihosocijalnom savjetovanju sa razvedenim roditeljima ponekad zajednički rad nije moguć, no tada individualni rad može biti opcija i pridonosi smanjenju eskalacije i postizanju minimalnog funkcionalnog dogovora. S druge strane, kada roditelji imaju narušenu komunikaciju, moguće je da ipak zadržavaju minimalnu ili dovoljnu spremnost na suradnju. Psihosocijalno savjetovanje zbog toga u normativnom okviru nudi mogućnost zajedničkog rada, dovoljno vremenskog prostora kao i sadržajni okvir da se prepoznaju stvarni izvori sukoba, emocionalno procesuiraju i izbjegne eskalacija sukoba ili pokretanje novog sudskog postupka.

Iz navedenog proizlazi da uspješnost psihosocijalnog savjetovanja ne ovisi samo o dostupnosti usluge. Ovisi o razini motivacije i spremnosti na promjenu kod korisnika, kvaliteti stručnog odnosa i mogućnosti da se dogovor iz savjetovanja primijeni u svakodnevnom životu. Kada roditelji zadržavaju osnovnu spremnost na razgovor, savjetovanje može biti prostor u kojem se sukob smanjuje, a roditeljska komunikacija ponovno usmjerava prema djetetu.

Za jasnije vrednovanje svrhovitosti usluge te definiranje prioriteta i smjerova unapređenja pokazuje se da je potrebno razvijati preciznije praćenje ishoda. Nije dovoljno bilježiti samo broj korisnika i broj usluga. Korisno bi bilo pratiti fazu razvoda u kojoj se roditelji uključuju u savjetovanje, razinu roditeljskog sukoba, uključenost djeteta u sukob, jasniji razlog dolaska korisnika, broj susreta, razlog završetka procesa i promjene u roditeljskoj komunikaciji. Takvi podaci trebaju biti anonimni, ali dovoljno jasni da pomognu u razlikovanju potreba za eventualnim modificiranjem usluge i procjeni njezine učinkovitosti.

Psihosocijalno savjetovanje u radu s razvedenim roditeljima ima vrijednost kada roditeljima pomaže smanjiti sukob, očuvati roditeljsku odgovornost i zaštititi dijete od opterećenja koja pripadaju odraslima. Usluga ne može zamijeniti sudske postupke, medijaciju ili zaštitne mjere kada su one potrebne, ali može biti važan stručni prostor u kojem roditelji osvještavaju obrasce ponašanja, uče mirnije komunicirati, prepoznati potrebe djeteta i postupno graditi stabilnije obiteljske odnose nakon razvoda.

8. Popis tablica

Tablica 4.1 Podaci o broju usluga i korisnicima po područnim službama u 2025. godini

Tablica 4.1.1 Ukupan broj korisnika usluga i aktivnosti Obiteljskog centra od 2023. do 2025. godine

Tablica 4.1.2 Usluge i korisnici prema trima skupinama rada u 2024. i 2025. godini

Tablica 4.1.1.1 Vrste usluga u 2025. godini prema broju korisnika i usluga

Tablica 4.1.1.2 Način pružanja savjetodavnih i tretmanskih usluga u 2025. godini

Tablica 4.1.2.1 Korisnici savjetodavnih i tretmanskih usluga prema načinu dolaska i spolu

Tablica 4.1.3.1. Najčešći razlozi dolaska korisnika u 2024. godini

Tablica 4.1.3.2. Razlozi dolaska povezani s razvodom, roditeljstvom i obiteljskim odnosima

Tablica 4.1.4.1. Bračni status korisnika u savjetodavnim i tretmanskim prikazima

9. LITERATURA

1. Akarçay Ulutaş, D. i Taşkıran, M. (2024). Is co-parenting possible after divorce?: A scoping review of the effects on children. *İmgelem*, 15, 27-60.
2. Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. *Journal of Marriage and Family*, 72(3), 650-666.
3. Arambašić, L. (2022). *Svemoć i nemoć komunikacijskog procesa: Priča o zelenom kvadratu i žutom šesterokutu*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
4. Becher, E. H., Kim, H., Cronin, S. E., Deenanath, V., McGuire, J. K., McCann, E. M. i Powell, S. (2019). Positive parenting and parental conflict: Contributions to resilient coparenting during divorce. *Family Relations*, 68(1), 150-164.
5. Branica, V. (2020). Obrazovanje obiteljskih medijatora u hrvatskom i međunarodnom kontekstu. *Ljetopis socijalnog rada*, 27(2), 231-254.
6. Centar za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno“. (2026). *Program „Rastimo zajedno i dalje“*. Posjećeno 15.4.2026. godine na mrežnoj stranici Centra „Rastimo zajedno“: [Centar za podršku roditeljstvu “Rastimo zajedno”](#)
7. Chen, M. i Chan, K. L. (2016). Effects of parenting programs on child maltreatment prevention: A meta-analysis. *Trauma, Violence, & Abuse*, 17(1), 88-104.
8. Corey, G. (2017). *Teorija i praksa psihološkog savjetovanja i psihoterapije*. Zagreb: Naklada Slap.
9. Čudina-Obradović, M., Obradović, J. (2002). Potpora roditeljstvu: izazovi i mogućnosti. *Revija za socijalnu politiku* 10(1), 45-68.
10. Filipović, G., Osmak-Franjić, D. (2010). Manipulacija djecom tijekom razvoda braka ili prekida izvanbračne zajednice roditelja – iz perspektive pravobraniteljice za djecu. U: Osmak-Franjić D. (ur.) *Djeca i konfliktni razvodi*. Zagreb: Pravobranitelj za djecu, 61-69.
11. Državni zavod za statistiku. (2024). *Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2023*. Posjećeno 21. 5. 2026. na mrežnoj stranici Državnog zavoda za statistiku: <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/76800>
12. Državni zavod za statistiku. (2025). *Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2024*. Posjećeno 21. 5. 2026. na mrežnoj stranici Državnog zavoda za statistiku:

<https://podaci.dzs.hr/media/onolzvh4/stan-2025-1-1-prirodno-kretanje-stanovni%C5%A1tva-republike-hrvatske-u-2024.pdf>

13. Kang, Y. i Nielson, T. (2025). Helping postdivorce families enhance parent-child relationships: Clinical applications to effectively help divorced parents appropriately communicate their new romance with children. *Journal of Marital and Family Therapy*, 51(1), 165-181.
14. Kletečki Radović M. (2008). Teorija osnaživanja u socijalnom radu. *Ljetopis socijalnog rada*, 15(2), 215-242.
15. Hrvatski klasifikacijski okvir (2022). Standardi zanimanja. Posjećeno 5.6.2026. na mrežnoj stranici Hrvatskog kvalifikacijskog okvira: <https://hko.srce.hr/registar/standardi?datumOd=&datumDo=5.6.2026.&sektor=20&nacinUpisaKomp=&nacinUpisaSiu=&razina=&razinaEQF=&agencija=>
16. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. (2025). Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama. Posjećeno 18.3.2026. na mrežnoj stranici Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo: [Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama | Hrvatski zavod za javno zdravstvo](#)
17. Janković J. (2004). *Savjetovanje – nedirektivni pristup*. Zagreb: Etcetera.
18. Majnarić, I. (2022). Obilježja visokokonfliktnih razvoda roditelja s maloljetnom djecom. *Ljetopis socijalnog rada*, 29(1), 99-123.
19. Malčić, L. (2023). *Emocionalne potrebe i osnaživanje roditelja u kontekstu medijacije razvoda*. Završni specijalistički rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada.
20. Obiteljski centar. (2025). *Izješće o radu Obiteljskog centra za 2024. godinu*. Dostupno na mrežnoj stranici Obiteljskog centra: <https://obiteljski.hr/planovi-i-izvjesca-o-radu>
21. Obiteljski centar. (2026). *Izješće o radu Obiteljskog centra za 2025. godinu*. Dostupno na mrežnoj stranici Obiteljskog centra: <https://obiteljski.hr/planovi-i-izvjesca-o-radu>
22. Obiteljski zakon. *Narodne novine*, br. 103/2015, 98/2019, 47/2020, 49/2023, 156/2023.
23. Pećnik, N. i Klarić, B. (2020). Suroditeljstvo: Određenje, obilježja i implikacije za obiteljsku medijaciju. *Ljetopis socijalnog rada*, 27(2), 317-340.
24. Pravilnik o mjerilima za pružanje socijalnih usluga. *Narodne novine*, br. 110/2022.
25. Pravilnik o načinu pružanja usluga Obiteljskog centra u radu s korisnicima (2025) Zagreb: Obiteljski centar.

26. Roje Đapić, M. i Buljan Flander, G. (2019). Prevencija emocionalnog zlostavljanja djece u visokokonfliktnim razvodima roditelja: Analiza stanja u Hrvatskoj. *Kriminologija & socijalna integracija*, 27(2), 256-274.
27. Sladović Franz B. i Branica V. (2023). *Obiteljska medijacija: psihosocijalna perspektiva*. Zagreb: Biblioteka socijalnog rada.
28. Urbanc, K. (2020). Teorijski okviri za primjenu osnaživanja u medijaciji roditeljskih sukoba. *Ljetopis socijalnog rada*, 27(2), 213-230.
29. Zakon o djelatnosti psihoterapije. *Narodne novine*, br. 18/2022.
30. Zakon o socijalnoj skrbi. *Narodne novine*, br. 18/2022, 46/2022, 119/2022, 71/2023, 156/2023, 61/2025.